

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

УДК 378.1:005.6:005.8

ЧЕРНЕНКО Олександр Володимирович

**ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ДО УПРАВЛІННЯ
ЯКІСТЮ ОСВІТНІМИ ПРОЄКТАМИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ
ОСВІТИ**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

РЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
доктора педагогічних наук

Кропивницький – 2026

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка, Міністерство освіти і науки України.

Офіційні опоненти:

доктор педагогічних наук, професор

Рідей Наталія Михайлівна,

Український державний університет

імені Михайла Драгоманова,

завідувач кафедри менеджменту та інноваційних технологій соціокультурної діяльності, економіки і маркетингу;

доктор педагогічних наук, професор

Бахмат Наталія Валеріївна,

Кам'янець-Подільський національний університет

імені Івана Огієнка,

в.о. ректора;

доктор педагогічних наук, професор

Смирнова Ірина Михайлівна,

Дунайський інститут національного університету
«Одеська морська академія»,

заступник директора з науково-педагогічної роботи.

Захист відбудеться «06» липня 2026 року о 11:00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 23.053.02 у Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка за адресою: 25006, м. Кропивницький, вул. Шевченка, 1, зала засідань.

Із дисертацією можна ознайомитися в науковій бібліотеці Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка (25006, м. Кропивницький, вул. Шевченка, 1) та на сайті університету за адресою: <https://www.cuspu.edu.ua>.

Реферат розіслано «05» червня 2026 року

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

Оксана АБРАМОВА

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Системна трансформація вищої освіти України, зумовлена євроінтеграційним курсом держави, вимогами Болонського процесу та реаліями воєнного стану, ставить сьогодні перед педагогічною наукою принципово нові складні завдання. Серед пріоритетних напрямів освітньої діяльності особливе місце займає проблема підготовки майбутніх викладачів ЗВО до управління якістю освітніми проєктами. Забезпечення якості освіти слід розглядати з точки зору комплексної управлінської діяльності з планування, організування, мотивації, контролю, координації дій та безперервного вдосконалення освітніх процесів. В умовах, коли понад 70 країн світу інтегрували проєктний менеджмент до систем підготовки педагогічних кадрів (PMI, 2023 р.), а попит на фахівців із управління якістю в освіті щорічно зростає на 12–15% (ENQA, 2022 р.), актуальність проблематики пошуку шляхів покращення професійної підготовки кадрів для вітчизняної педагогічної науки важко переоцінити.

Найпершим чинником, який посилює актуальність дослідження, є безпрецедентний негативний вплив повномасштабної збройної агресії Росії проти України на функціонування системи української вищої освіти. За даними МОН України, станом на 2024 рік пошкоджено або повністю зруйновано понад 370 об'єктів науково-освітньої інфраструктури; понад 4 млн. українців були вимушені виїхати за кордон, серед яких значна частка – школярі (потенційні вступники), студенти викладачі та науковці ЗВО. Воєнні загрози негативно вплинули на систему української освіти, зумовили масштабний перехід до дистанційних і змішаних форм навчання. Сформувалася потреба у пошуку дидактично гнучких, проєктно-орієнтованих моделях організації освітнього процесу, здатних забезпечувати якість підготовки фахівців в умовах невизначеності та ресурсних обмежень.

Другим чинником, який обумовлює актуальність дослідження, можна вважати кардинальну зміну суспільних очікувань щодо ролі викладача ЗВО в умовах постіндустріального суспільства знань. Якщо традиційна парадигма вищої освіти відводила викладачеві переважно трансляційну функцію – передачу готових знань у межах освітніх компонентів та навчальних програм різних предметів, то у ХХІ столітті, оновлена концепція академічної підготовки викладачів передбачає принципово іншу конфігурацію фахових компетентностей. Мова йде про здатність прогнозувати освітні результати, управляти навчальними ініціативами як повноцінними проєктами, здійснювати моніторинг якості реалізації освітніх змін та адаптувати зміст підготовки майбутніх викладачів до мінливих потреб ринку праці. За даними Євростату (2023 р.), понад 68% роботодавців країн ЄС фіксують невідповідність між формальним рівнем кваліфікації випускників ЗВО та їхньою готовністю до виконання проєктно-орієнтованих завдань. Важливо відмітити відсутність умінь та навичок у молодих викладачів керувати і організовувати науково-дослідницьку роботу студентів, використання ІКТ для

експериментальної та аналітичної діяльності. Наявна проблема вказує на системні вади у підготовці викладачів для ЗВО.

Потужним каталізатором змін виступають інтеграційні процеси в межах Болонського процесу та Європейського простору вищої освіти (ЕНЕА). Підписання Болонської декларації (1999 р.) та подальший розвиток Стандартів і рекомендацій із забезпечення якості вищої освіти (ESG ENQA, редакція 2015 р.) заклали нормативно-правові засади для фундаментальної перебудови моделей управління якістю в ЗВО усіх країн-учасниць. Для України, яка з 2005 року є повноправним учасником Болонського процесу, такі зміни означають не просто формальну адаптацію кредитно-модульної системи (ECTS), а глибоку трансформацію внутрішніх механізмів забезпечення якості. Викладач ЗВО виступає в ролі носія знань, культури, етики, забезпечує якість освітніх послуг і водночас головним суб'єктом реалізації стандартів на рівні окремої навчальної дисципліни та освітньої програми загалом.

Окремої уваги заслуговує стрімка цифрова трансформація вищої освіти, яка докорінно змінює форми, логіку організації освітнього процесу. Масштабне впровадження дистанційного навчання в українських ЗВО почалося із часів пандемії COVID-19 (2019–2020 рр.), зокрема освітні онлайн платформи (Moodle, Google Classroom), інструментів проєктного менеджменту (Trello, Asana), систем штучного інтелекту (GPT, Gemini) для моніторингу навчального прогресу, а також технологій VR/AR для моделювання управлінських дій та дослідницьких робіт. Відповідно, такі тенденції формують принципово нову дидактичну інфраструктуру, з якою майбутній викладач має вміти взаємодіяти. За даними ЮНЕСКО (2022 р.), заклади вищої освіти, що активно використовують ІКТ-платформи в управлінні якістю освітніх проєктів, демонструють на 23–31% вищий рівень задоволеності здобувачів освітою та на 18% нижчий рівень академічного відсіву. Готовність викладацького персоналу ефективно використовувати сучасні цифрові інструменти лишається вкрай нерівномірною, що говорить про системну прогалину між технологічним розвитком освітнього середовища закладу вищої освіти та змістом програм підготовки педагогічних кадрів.

Зрештою, актуальність дослідження підсилюється загальноєвропейською тенденцією до концептуального переосмислення ролі університету як організації, яка сама є суб'єктом і об'єктом управління якістю одночасно. Концепція «університету як навчальної організації», принципи Quality 4.0 та студенто-центрованого підходу формують запит на викладача нового типу – викладача-менеджера якості, здатний не лише навчати, а й системно аналізувати, проєктувати освітню діяльність у ЗВО. Підготовка такого фахівця вимагає переосмислення самої логіки педагогічної освіти – від предметно-дисциплінарної до проєктно-компетентнісної, від репродуктивної до рефлексивно-дослідницької, від індивідуально-педагогічної до організаційно-управлінської. Наведена логіка виступає теоретико-методологічним ядром пропонованого дисертаційного дослідження.

Поняття якості вищої освіти є полісемантичною категорією, яку

педагогіка розглядає у трьох взаємодоповнювальних вимірах: нормативно-відповідності (відповідність чинним стандартам та законодавчим вимогам), результативно-компетентнісному (рівень сформованості знань, умінь і ключових компетентностей здобувачів) та процесуально-організаційному (якість організації освітнього процесу й управлінських практик ЗВО). Така багатовимірність унеможлиблює одностороннє трактування якості освіти і вимагає застосування інтегративних методологічних підходів.

Аналіз нормативно-правового підґрунтя свідчить, що стратегічний вектор реформування вищої освіти України закріплено в Законах України «Про освіту» (2017 р.), «Про вищу освіту» (2014 р.), Постановах КМУ «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» № 1187 (2015 р.); «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» № 1341 (2011 р.); «Про затвердження Положення про акредитацію закладів вищої освіти і спеціальностей у закладах вищої освіти та вищих професійних училищах» № 978 (2001 р.); Наказах МОН України «Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти» № 776 (2018 р.); «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» № 686 (2024 р.), а також Стратегії розвитку вищої освіти на 2022–2032 рр., стандартах ДСТУ ISO 9001:2015, ДСТУ ISO 21001:2019, ДСТУ ISO 29993:2017, міжнародних документах – ESG ENQA (2015 р.) та рекомендаціях ЮНЕСКО. Наведені документи прямо або опосередковано актуалізують необхідність підготовки науково-педагогічних працівників до ефективного управління освітніми проєктами та забезпечувати належну якість навчального процесу в ЗВО.

Провідні країни ЄС (Фінляндія, Нідерланди, Австрія, Велика Британія, Німеччина, Франція) сформували ефективні моделі підготовки педагогічних кадрів до управління якістю освітніх проєктів, засновані на принципах інституційної автономії, партисипативності та прозорості, широкому застосуванні проєктно-орієнтованого навчання, гнучких методологій управління (Agile, Scrum, Lean), стандартів і документів з якості (ДСТУ ISO 9001:2015, ДСТУ ISO 21001:2019, ДСТУ ISO 29993:2017, ESG ENQA). Натомість аналіз вітчизняної практики вказує на фрагментарність відповідних програм підготовки, недостатню увагу до формування управлінських компетентностей.

У науковій літературі окремі аспекти проблеми управління якістю освіти (в тому числі освітніми проєктами в закладах вищої освіти) досліджувалися у працях вітчизняних учених (В. Андрущенко, Н. Бахмат, І. Бех, В. Биков, Г. Єльнікова, І. Зязюн, С. Калашнікова, О. Лук'янова, О. Ляшенко, Н. Ничкало, В. Панок, О. Пометун, Н. Рідей, С. Сисоєва, М. Слюсаревський, І. Смирнова та інші) та зарубіжних дослідників (К. Арджиріс, Л. фон Берталанфі, Дж. Біггс, Р. Ганьє, Е. Демінг, Дж. Джуран, Д. Дірдорф, Г. Керцнер, Ф. Кросбі, М. Мулдер, Дж. Найт, Дж. Равен, П. Сенге, Р. Стейк, М. Фуллан та інші). Разом із тим проблема підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами з урахуванням релятивістського

підходу та принципів Quality 4.0 ще не була предметом цілісного дослідження.

Таким чином, актуальність дослідження визначається необхідністю подолання таких *суперечностей* між:

- суспільною потребою у викладачах ЗВО, здатних ефективно управляти якістю освітніх проєктів в умовах євроінтеграції, цифровізації та воєнного стану, і недостатньою сформованістю відповідних управлінських компетентностей у випускників педагогічних спеціальностей;

- розвиненістю зарубіжного досвіду проєктно-орієнтованої підготовки педагогічних кадрів і відсутністю науково обґрунтованих механізмів його адаптації до умов вітчизняної вищої освіти з урахуванням культурних, інституційних та соціальних особливостей;

- потенціалом сучасних цифрових технологій, платформ штучного інтелекту і VR/AR-інструментів для підвищення якості підготовки викладачів та їх недостатньою інтегрованістю до відповідних освітніх програм ЗВО;

- об'єктивною необхідністю впровадження структурно-функціональної моделі підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами і недостатньою теоретико-методологічною розробленістю відповідних концептуальних засад у педагогічній науці.

Актуальність досліджуваної проблеми, її недостатня обґрунтованість у теоретичних та практичних напрацюваннях, а також необхідність усунення виявлених суперечностей зумовили вибір теми дисертації – **«Підготовка майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами у закладах вищої освіти»**.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано до науково-дослідної теми кафедри педагогіки та менеджменту освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (нині кафедра освітніх наук Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка) «Соціально-професійне становлення особистості» (реєстраційний № 0116U003481). Тему дисертації затверджено на засіданні вченої ради Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка (протокол № 2 від 09 жовтня 2023 р.).

Мета дослідження: теоретичне обґрунтування, розробка та перевірка ефективності системи та структурно-функціональної моделі системи підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніх проєктів ЗВО.

Відповідно до мети визначено такі **завдання дослідження**:

1. Розкрити теоретичні засади управління якістю освітніми проєктами у вищій школі та уточнити понятійно-категоріальний апарат дослідження.

2. Здійснити компаративний та контент-аналіз міжнародних практик підготовки викладачів до управління якістю освітніми проєктами і розробити рекомендації щодо удосконалення пріоритетних напрямів їх адаптації у вітчизняній системі вищої освіти.

3. Обґрунтувати концептуальні засади дослідження та впровадження системи підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніх

проектів у ЗВО.

4. Розробити систему підготовки та спроектувати структурно-функціональну модель системи підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніх проєктів ЗВО у визначених організаційно-педагогічних умовах формування готовності майбутніх викладачів до управління якістю освітніх проєктів у ЗВО.

5. Визначити методичний та критеріальний апарат оцінювання рівнів сформованості готовності майбутніх викладачів до управління якістю освітніх проєктів ЗВО у параметральній метриці встановлення відповідності вимогам якості освітніх проєктів.

6. Експериментально перевірити ефективність системи підготовки майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами в ЗВО.

Об'єкт дослідження: професійна підготовка майбутніх викладачів у ЗВО.

Предмет дослідження: теоретичні, методичні та практичні засади системи підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніх проєктів у ЗВО.

Концептуальні засади дослідження. Ефективна підготовка майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами можлива за умови реалізації структурно-функціональної моделі, побудованої на засадах інтегративної конвергенції – узгодження універсальних міжнародних стандартів якості з інституційними, культурними та соціальними особливостями освітнього середовища закладу вищої освіти.

Концепція дисертаційного дослідження ґрунтується на ідеї системного оновлення професійної підготовки майбутніх викладачів закладів вищої освіти до управління якістю освітніми проєктами відповідно до викликів євроінтеграції, цифровізації та реалій воєнного стану. Провідною ідеєю дослідження є положення про те, що метою та результатом такої підготовки є відповідна готовність майбутнього викладача, що поєднує мотиваційно-ціннісну спрямованість на якість освітніх проєктів, системне засвоєння знань з проєктного менеджменту та стандартів якості, операційні уміння планування, реалізації та моніторингу проєктів, а також рефлексивну здатність до самоаналізу й безперервного вдосконалення управлінської діяльності.

Складний комплексний характер професійної підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами зумовив необхідність його розгляду та обґрунтування на трьох взаємопов'язаних рівнях: методологічному, теоретичному та технологічному.

Методологічний концепт визначає логіку наукового пошуку, ієрархію методологічних підходів, принципи інтегративної конвергенції якості вищої освіти та способи інтерпретації результатів у контексті гармонізації міжнародних стандартів з інституційними та культурними особливостями вітчизняного освітнього середовища. Методологічний концепт ґрунтується на системному, компетентнісному, релятивістському, діяльнісному, особистісно-орієнтованому, порівняльно-педагогічному підходах.

Теоретичний концепт характеризує основні ідеї та положення, що зумовлюють розуміння сутності, структури та закономірностей підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами. У його межах уточнено ключові поняття дослідження: «освітній проєкт» (у вузькому та широкому розумінні), «управління якістю освітніми проєктами» та «готовність майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами»; обґрунтовано авторську парадигму інтегративної конвергенції якості вищої освіти; визначено чотирикомпонентну структуру готовності (мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційний та рефлексивний компоненти) та сім інтегрованих управлінських компетентностей; розроблено класифікацію освітніх проєктів. Теоретичний концепт охоплює авторські дефініції ключових категорій («освітній проєкт», «управління якістю освітніми проєктами», «готовність майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами»), авторську парадигму інтегративної конвергенції якості вищої освіти, класифікацію освітніх проєктів та структурно-функціональну модель підготовки майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами.

Технологічний концепт визначає механізми практичної реалізації методологічних і теоретичних положень концепції та забезпечує відтворюваність, керованість і результативність процесу підготовки. Технологічний концепт орієнтований на переведення теоретичних засад у площину педагогічних технологій, проєктно-орієнтованих методів навчання (agile-симуляції, кейс-стаді, ІКТ-платформи), організаційно-педагогічних умов, спеціалізованих модульних курсів, системи діагностики та авторської структурно-функціональної моделі, що функціонує на засадах циклу PDCA та принципів Quality 4.0. Практичний концепт передбачає розробку організаційно-педагогічних умов, проєктно-орієнтованих дидактичних засобів, спеціалізованих навчальних модульних курсів («Управління освітніми проєктами у ЗВО», «Системи забезпечення якості освіти», «Моніторинг та оцінювання якості освітніх проєктів») та системи навчально-методичних рекомендацій для вдосконалення підготовки майбутніх викладачів у ЗВО України.

Методологічну основу дослідження становлять положення сучасної філософії освіти щодо пріоритету розвитку особистості викладача як суб'єкта професійної та управлінської діяльності, ідеї відкритості, нелінійності й самоорганізації складних педагогічних систем, а також комплекс взаємодоповнювальних наукових підходів до вивчення проблеми дослідження:

– *системний підхід* (Л. фон Берталанфі) – уможливорює розгляд процесу підготовки майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами як цілісної, ієрархічно організованої системи взаємопов'язаних компонентів – змісту, методів, форм і організаційно-педагогічних умов; дозволяє виокремити системоутворювальні чинники формування готовності, обґрунтувати взаємопов'язані блоки структурно-функціональної моделі (цільовий, змістовий, процесуальний, технологічний, діагностично-результативний) та

розкрити діалектику їхнього взаємозв'язку;

– *компетентнісний підхід* (Дж. Рейвен, М. Мулдер, В. Лозовецька) – орієнтує дослідження на формування інтегрованих управлінських компетентностей майбутнього викладача як результативної основи професійної підготовки; у межах підходу обґрунтовано склад і зміст семи компетентностей у сфері проєктного менеджменту в освіті: проєктно-управлінської, комунікативної, аналітико-дослідницької, креативно-інноваційної, компетентності з управління персоналом, компетентності із забезпечення якості та компетентності з управління ресурсами;

– *релятивістський підхід* – передбачає аналіз систем забезпечення якості освіти як контекстуально обумовлених утворень, що варіюються залежно від культурних, соціальних, історичних та інституційних особливостей освітнього середовища; саме релятивістський підхід становить методологічне підґрунтя авторської парадигми інтегративної конвергенції, згідно з якою механічне перенесення універсальних стандартів якості без їх адаптації до локального контексту є малоперспективним;

– *діяльнісний підхід* – забезпечує реалізацію принципу «від дії до знання», відповідно до якого готовність до управлінської діяльності формується безпосередньо в процесі проєктно-орієнтованого навчання – через кейс-методи, навчальні симуляції, ділові ігри, стажування та виконання реальних освітніх проєктів;

– *особистісно-орієнтований підхід* – визначає пріоритет розвитку особистості майбутнього викладача, його індивідуальних можливостей, потреб, мотивації та професійних цінностей; у контексті дослідження підхід передбачає створення умов для саморозвитку, самореалізації та формування професійної рефлексії, здатності до самостійного ухвалення управлінських рішень і відповідальності за результати власної діяльності;

– *порівняльно-педагогічний підхід* – уможливорює компаративний аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду підготовки педагогічних кадрів до управління якістю освітніх проєктів (Австрія, Велика Британія, Франція, Німеччина, Нідерланди, США) і визначення пріоритетних напрямів його адаптації до умов української вищої освіти.

Теоретичну основу дослідження складають:

– вітчизняний та зарубіжний досвід побудови інноваційних моделей освітніх систем (Н. Абашкіна, І. Богданова, Л. Пасічник, С. Стрілець та ін.);

– дослідження педагогічного менеджменту та управління якістю освіти (В. Андрущенко, І. Зязюн, Н. Ничкало, Г. Єльнікова, С. Сисоєва, М. Слюсаревський, О. Лук'янова, В. Панок та ін.);

– конструктивістська парадигма навчання (Дж. Бітс, І. Бех, О. Савченко) та теорія студентоцентрованого підходу (Г. Шевчук, М. Турчин, Ю. Павлов та ін.);

– концепції компетентнісного підходу у вищій педагогічній освіті (Дж. Равен, М. Мулдер, В. Лозовецька; Н. Ничкало та ін.);

– концепції управління якістю освіти (Е. Демінг, Дж. Джуран,

Ф. Кросбі, О. Ляшенко, С. Калашнікова та ін.) та принципи циклу PDCA;

– праці з порівняльної педагогіки та міжнародних стандартів якості освіти (Дж. Найт, М. Фуллан, Д. Дірдорф, Т. Довженко, О. Гречаник та ін.) та стандарти ДСТУ ISO 9001:2015, ДСТУ ISO 21001:2019, ДСТУ ISO 29993:2017 і документ ESG ENQA;

– теорії проєктного менеджменту (Г. Керцнер, В. Биков, С. Сисоєва та ін.) та стандарт PMI PMBOK.

Гіпотеза дослідження полягає в припущенні, що рівень готовності майбутніх викладачів ЗВО до управління якістю освітніми проєктами суттєво підвищиться, якщо підготовку здійснювати на основі науково обґрунтованої системи підготовки майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами в закладах вищої освіти, яка передбачає:

– інтеграцію системного, компетентнісного, релятивістського, діяльнісного, особистісно-орієнтованого та порівняльно-педагогічного підходів у єдину дидактичну систему, побудовану на засадах інтегративної конвергенції;

– формування чотирикомпонентної структури готовності (мотиваційно-ціннісного, когнітивного, операційного та рефлексивного компонентів) через поетапне застосування проєктно-орієнтованих методів (agile-технології, кейс-стаді, симуляції, ІКТ-платформи);

– реалізацію організаційно-педагогічних умов, що забезпечують мотивацію студентів, міждисциплінарну інтеграцію знань, умінь та навичок, широке використання цифрових технологій та розвиток дослідницької культури;

– систематичне оцінювання ефективності підготовки за допомогою валідованого діагностичного інструментарію зі статистичним підтвердженням результатів.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та розв'язання визначених завдань використано комплекс взаємодоповнювальних методів наукового пошуку:

– *теоретичні* – аналіз, синтез, узагальнення та систематизація наукової літератури з проблеми дослідження; компаративний аналіз вітчизняного й зарубіжного досвіду підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніх проєктів; контент-аналіз нормативно-правових документів, державних стандартів та освітніх програм ЗВО; концептуалізація – для розроблення авторської концепції підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами; педагогічне моделювання – для створення структурно-функціональної моделі системи професійної підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами у ЗВО;

– *емпіричні* – педагогічний експеримент (констатувальний, формувальний і контрольний етапи) – задля перевірки ефективності розробленої системи підготовки майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами в ЗВО; анкетування й тестування; структуровані інтерв'ю з науково-педагогічними працівниками та експертами; систематичне

педагогічне спостереження за освітнім процесом; аналіз продуктів навчально-наукової діяльності студентів (проектні портфоліо, кейс-роботи, звіти тощо);

– *статистичні* – перевірка нормальності розподілу даних (критерій Шапіро–Вілکا); перевірка статистичної значущості відмінностей між контрольною та експериментальною групами (t-критерій Стюдента для незалежних вибірок); оцінювання розміру ефекту (Cohen's d); кореляційний (коефіцієнт кореляції Пірсона, r) та регресійний (коефіцієнт детермінації, R^2) аналіз – для встановлення зв'язків між проектно-орієнтованими методами навчання й рівнем сформованості готовності та підтвердження достовірності одержаних результатів.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що:

уперше: розроблено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено систему та структурно-функціональну модель системи підготовки майбутнього викладача до управління якістю освітніми проектами у ЗВО, що інтегрує релятивістський підхід, принципи Quality 4.0 та проектно-орієнтоване навчання і структурована за чотирма взаємопов'язаними блоками – цільовим, змістовим, процесуальним, технологічним, діагностично-результативним; запропоновано авторську парадигму інтегративної конвергенції якості вищої освіти, згідно з якою ефективне управління якістю передбачає гармонізацію міжнародних стандартів із локальними інституційними та культурними особливостями через адаптивну трансформацію і крос-культурний діалог; концепція структурована на трьох рівнях: стратегічному (визначення цілей, формування культури якості), тактичному (реалізація конкретних механізмів і процедур) та операційному (моніторинг, оцінювання та коригування); визначено та обґрунтовано чотирикомпонентну структуру готовності майбутнього викладача до управління якістю освітніми проектами (мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційний, рефлексивний компоненти) та відповідну трирівневу шкалу її оцінювання (високий – 4,0–5,0 балів, середній – 2,5–3,9 балів, низький – 1,0–2,4 балів); визначено та обґрунтовано організаційно-педагогічні умови професійної підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проектами: а) формування мотивації та професійної зацікавленості студентів у якісному виконанні освітніх проектів; б) забезпечення міждисциплінарної інтеграції педагогічних знань, умінь, навичок та професійних якостей за допомогою інтерактивних методів навчання; в) впровадження та широке використання сучасних ІКТ в освітньому процесі; г) створення умов для творчого саморозвитку майбутніх викладачів у межах групової науково-дослідницької роботи.

Уточнено: понятійно-категоріальний апарат дослідження: авторські дефініції «освітній проект», «управління освітнім проектом» (у вузькому та широкому розумінні), «управління якістю освітніми проектами» та «готовності майбутнього викладача до управління якістю освітніми проектами»; наведено класифікацію освітніх проектів за критеріями діяльності (науково-дослідницька, навчально-пізнавальна, інноваційна, соціокультурна,

управлінська, інформаційно-аналітична, виховна, творча, практично-орієнтована), таксономічне ранжування яких здійснено за класифікаційними ознаками типів, сфер та видів за призначенням.

Дістали подальшого розвитку: результати компаративного й контент-аналізу міжнародних практик підготовки викладачів до управління якістю освітніх проєктів і розроблені рекомендації щодо удосконалення пріоритетних напрямів їх адаптації у вітчизняній системі вищої освіти; зокрема уточнено порівняльний аналіз систем підготовки педагогічних кадрів у закладах вищої освіти Австрії, Великої Британії, Франції, Німеччини, Нідерландів, США та України, розвинено теоретичні підходи до використання академічної мобільності (у дистанційному та гібридному форматах) як інструменту формування проєктних компетентностей, а також обґрунтовано роль цифрових технологій та ІКТ-платформ (штучний інтелект, VR/AR-технології, Canvas, Moodle) у забезпеченні готовності майбутніх викладачів до управління якістю освітніх проєктів.

Практичне значення одержаних результатів. Розроблена у дослідженні система підготовки майбутнього викладача до управління якістю освітніх проєктів у ЗВО, навчально-методичні рекомендації та освітні компоненти освітньо-професійної програми (спецкурси «Управління освітніми проєктами в ЗВО», «Системи забезпечення якості освіти», «Моніторинг та оцінювання якості освітніх проєктів») забезпечують спеціалізовану підготовку здобувачів вищої освіти у сфері управління якістю освітніх проєктів, а комплексна система діагностики готовності з валідованим інструментарієм може бути безпосередньо впроваджена у практику ЗВО України.

Методичний та критеріальний апарат параметральної метрики оцінювання рівнів сформованості готовності майбутніх викладачів до управління якістю освітніх проєктів ЗВО за класифікаційними ознаками відповідності вимогам якості освітніх проєктів доповнюється врахуванням ролі комунікативного менеджменту у забезпеченні моніторингу якості освіти, що висвітлено у навчально-методичному посібнику – Черненко О. В. «Комунікативний менеджмент (лекції та практичні заняття)». Кропивницький: Центральноукраїнський інститут розвитку людини Університету «Україна», 2023. 142 с.

Результати дослідження можуть бути використані ЗВО для:

- вдосконалення навчальних планів і програм підготовки викладачів на рівні магістратури за спеціальністю А1 Освітні науки;
- розробки методичних посібників і навчальних курсів із проєктного менеджменту та управління якістю в освіті;
- впровадження сертифікаційних програм для здобувачів вищої освіти за стандартами РМІ (САРМ, РМР);
- підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників у системі післядипломної педагогічної освіти;
- використання як науково-методичної основи для проєктування освітніх програм у контексті гармонізації вітчизняної вищої освіти зі

стандартами ЕНЕА;

– розробки державних і регіональних програм розвитку системи забезпечення якості вищої освіти в Україні в умовах повоєнного відновлення.

Результати дослідження *впроваджено* в освітній процес: Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка (довідка № 58-н від 10 листопада 2025 р.), Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (довідка № 2504 від 10 листопада 2025 р.), Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (довідка № 01/10-778 від 11 листопада 2025 р.), Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (довідка № 06/37 від 26 листопада 2025 р.), Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (довідка № 01-01-295 від 27 листопада 2025 р.).

Особистий внесок здобувача. Усі наукові результати, викладені в дисертації, одержано здобувачем самостійно. У наукових працях, опублікованих у співавторстві, здобувачеві належить: у статті «Improving the quality of education based on the system of continuing education» (співавтори: N. Firsova, O. Bezkorovaina, R. Oleksenko, N. Tsukanova, M. Dubinka, V. Ihnatiev, A. Mykhailov; англійською) – здобувачем обґрунтовано підвищення якості освіти на основі системи неперервної освіти (особистий внесок – 20 %); у статті «Organizational and Legal Cooperative Aspects between Government and Public Institutions as a Key Factor in the Formation of an Efficient and Transparent State Administration System» (співавтори: S. Shatrava, S. Vylkov, Y. Sobol, V. Kondratenko, A. Drozd, M. Azhazha, V. Voronkova, V. Nikitenko; англійською) – автором розкрито організаційно-правові аспекти взаємодії державних і публічних інституцій як чинника формування ефективної та прозорої системи управління (особистий внесок – 20 %); у статті «La educación a distancia en el sistema de factores de adaptabilidad de la esfera social de Ucrania» (співавтори: I. Verkhovod, K. Oleksenko, O. Semenova, O. Mazurenko; іспанською) – дисертантом розглянуто дистанційну освіту в системі чинників адаптивності соціальної сфери України (особистий внесок – 45%); у статті «Environmental Education as a Holistic Cultural Phenomenon in the Professional Training of Future Teachers» (співавтори: O. Filonenko, T. Babenko, V. Chetaikina, A. Butkevych, V. Bilohur; англійською) – здобувачем схарактеризовано екологічну освіту як цілісний культурний феномен у професійній підготовці майбутніх учителів (особистий внесок – 40 %); у статті «Features of the Formation of Project Culture of Future Teachers with the Help of Modern Information Technologies» (співавтори: I. Knysh, N. Podlevska, L. Lysenko, T. Sarkisian; англійською) – автором розкрито особливості формування проєктної культури майбутніх викладачів засобами сучасних інформаційних технологій (особистий внесок – 35 %); у статті «Exploring International Experiences: the Impact of ICT on Education and Digital Rights within the Landscape of Digital Development Challenges and Opportunities» (співавтори: R. Oleksenko, V. Voronkova, V. Nikitenko, N. Tsukanova; англійською) –

дисертантом обґрунтовано актуальність вивчення міжнародного досвіду впливу інформаційно-комунікаційних технологій на освіту в контексті викликів цифрового розвитку (особистий внесок – 30 %); у статті «Experience of the Past, Formation of the Future: a Dynamic History of Student-Centered Education» (співавтори: Y. Kozar, M. Kiriachok, S. Poplavska, M. Koshliak; англійською) – здобувачем розкрито генезу та сучасні засади студентоцентрованого підходу в освіті (особистий внесок – 25%).

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дослідження оприлюднено на науково-практичних конференціях різних рівнів:

– *міжнародних*: «Проблеми та перспективи сучасної науки та освіти» (Львів, 14–15 вересня 2023); «ΛΟΓΟΣ» – International Scientific and Practical Conference (Зюрих, Швейцарія, 27 жовтня 2023); «ΛΟΓΟΣ» – International Scientific and Practical Conference (Сеул, Республіка Корея, 24 листопада 2023); «Ricerche scientifiche e metodi della loro realizzazione: esperienza mondiale e realtà domestiche» (Болонья, Італія, 26 квітня 2024); «Grundlagen der modernen wissenschaftlichen Forschung» (Цюрих, Швейцарія, 24 травня 2024); «Scientific Practice: Modern and Classical Research Methods» (Бостон, США, 19 липня 2024); «Theoretical and Empirical Scientific Research: Concept and Trends» (Оксфорд, Велика Британія, 2 жовтня 2024); «Débats scientifiques et orientations prospectives du développement scientifique» (Париж, Франція, 20 вересня 2024); 11th SWS International Scientific Conference on Social Sciences – ISCSS 2024 (Відень, Австрія, 27–30 листопада 2024); 12th SWS International Scientific Conference on Social Sciences – ISCSS 2025 (Відень, Австрія, 2025);

– *всеукраїнських*: Всеукраїнський симпозіум «Реальний сектор економіки України в умовах невизначеності» (Київ, 4 квітня 2024); V Всеукраїнська науково-практична конференція «Інноваційні практики наукової освіти» (Київ, 10–15 грудня 2025).

Результати дослідження обговорювалися й дістали позитивну оцінку на засіданнях кафедри освітніх наук Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка (2023–2025 рр.).

Публікації. Результати дисертаційної роботи висвітлено в 23 наукових працях, які відображають основні результати дослідження (18 – одноосібних), з яких: 5 статей у наукових виданнях, що входять до бази Web of Science Core Collection або Scopus, 16 статей у наукових виданнях, внесених до Переліку наукових фахових видань України, 2 розділи в колективних монографіях. У 25 працях, додатково відображено наукові результати докторської дисертації, з них: 15 тез у матеріалах науково-практичних конференцій, 10 праць в інших виданнях.

Кандидатську дисертацію на тему «Педагогічні умови професійної адаптації майбутніх менеджерів торгових організацій» зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти захищено в 2015 році. Її матеріали в тексті докторської дисертації не використовувалися.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, п'яти розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, списку

використаних джерел (всього 535 найменувань, з них – 142 іноземними мовами) та 15 додатків. Загальний обсяг роботи 607 сторінки, із них 481 сторінка основного тексту. Робота містить 30 таблиць та 9 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У *вступі* обґрунтовано актуальність теми дослідження та її зв'язок з науковими програмами, планами і темами; визначено мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження; обґрунтовано концептуальні, методологічні та теоретичні засади дослідження; сформульовано гіпотезу; окреслено методи дослідження; розкрито наукову новизну, практичне значення одержаних результатів та подано відомості про впровадження результатів наукового пошуку; схарактеризовано особистий внесок автора у роботах, опублікованих у співавторстві; подано відомості про апробацію результатів дослідження; наведено структуру та обсяг дисертації.

У **першому розділі** – *«Теоретичні засади управління якістю освіти»* – здійснено теоретичний аналіз філософських, психолого-педагогічних та управлінських підходів до проблеми якості вищої освіти, розкрито еволюцію та інтерпретації основних поняття якості, охарактеризовано нормативно-правове забезпечення системи управління якістю освіти, обґрунтовано релятивістський підхід до дослідження систем забезпечення якості та системний підхід до взаємозв'язку їхніх компонентів.

Установлено, що поняття *якості вищої освіти* є полісемантичною, динамічною категорією, зміст якої трансформується відповідно до соціально-економічних, культурних та технологічних викликів епохи. Доведено, що в науковому дискурсі якість вищої освіти розглядається принаймні у трьох взаємодоповнювальних вимірах: нормативно-відповідності (відповідність встановленим стандартам і законодавчим вимогам), результативно-компетентнісному (рівень сформованості знань, умінь, навичок та фахових компетентностей здобувачів) та процесуально-організаційному (якість організації освітнього процесу й управлінських практик ЗВО). Така багатовимірність зумовлює неможливість однобокого трактування якості освіти та потребу в застосуванні інтегративних методологічних підходів.

Обґрунтовано евристичний потенціал *релятивістського підходу* як методологічного інструментарію дослідження систем управління якістю освіти. Виявлено, що цей підхід дає змогу аналізувати моделі забезпечення якості не як нормативно уніфіковані структури, а як контекстуально обумовлені системи, що формуються під впливом культурних, інституційних, соціальних та управлінських особливостей конкретних національних освітніх просторів. Порівняльний аналіз досвіду Фінляндії, Нідерландів, Австрії та України підтвердив, що ефективність систем забезпечення якості корелює з мірою узгодженості між зовнішніми стандартами (зокрема ESG) і внутрішніми управлінськими традиціями освітніх інституцій.

Визначено, що вища освіта виконує системоутворювальні функції в

розвитку суспільства, які класифіковано за шістьма взаємопов'язаними ролями: індивідуально-розвивальною, суспільною, економічною, духовно-культурною, виховною та науково-інноваційною. Установлено, що система забезпечення якості вищої освіти є складним, ієрархічно організованим утворенням, що охоплює структурні компоненти (нормативно-регулятивний, інституційно-організаційний, процесуально-діяльнісний, змістово-методичний, кадровий, ресурсний та результативно-діагностичний) і функціональні компоненти (проектувально-цільовий, координаційно-управлінський, інформаційно-аналітичний, моніторингово-оцінювальний, комунікаційно-інтеграційний, мотиваційно-стимулюючий та коригувально-розвивальний), реалізація яких за циклічним принципом PDCA забезпечує синергійний ефект.

Розроблено авторську *парадигму інтегративної конвергенції якості вищої освіти*, яка відрізняється від загальної концепції дослідження тим, що конкретизує механізми гармонізації універсальних міжнародних стандартів із локальними інституційними та культурними особливостями через адаптивну трансформацію, крос-культурний діалог та системне впровадження педагогічних інновацій; на її основі запропоновано модель інтеграційної взаємодії компонентів системи забезпечення якості, структуровану на стратегічному (цілі, культура якості), тактичному (механізми й процедури) та операційному (моніторинг, оцінювання, коригування) рівнях.

Порівняння механізмів забезпечення якості вищої освіти в Україні та країнах ЄС дав змогу виявити структурні відмінності й точки конвергенції та визначити стратегічні пріоритети оптимізації вітчизняної системи з урахуванням умов воєнного стану та євроінтеграційного курсу: посилення інформаційно-аналітичної інфраструктури забезпечення якості; розвиток крос-культурної компетентності управлінського персоналу ЗВО; трансформацію організаційної культури від контрольно-регулятивної до розвивально-партисипативної; підвищення гнучкості освітніх систем у кризових умовах; активізацію партнерства зі стейкхолдерами.

У другому розділі – *«Міжнародні практики підготовки викладачів до управління якістю освітніми проєктами у ЗВО»* – уточнено й систематизовано понятійний апарат дослідження, розкрито місце управління освітніми проєктами в системі професійної підготовки викладачів, здійснено компаративний та контент-аналіз міжнародних практик підготовки викладачів до управління якістю освітніх проєктів і розроблено рекомендації щодо удосконалення пріоритетних напрямів їх адаптації для вітчизняної вищої освіти.

Освітній проєкт визначено як цілеспрямовану діяльність, що трансформує педагогічні ідеї у конкретні освітні рішення через структуровану взаємодію всіх учасників освітнього процесу задля досягнення якісно нових результатів у формуванні знань, умінь та компетентностей у визначені терміни з урахуванням наявних ресурсів ЗВО. Основними завданнями освітнього проєкту у ЗВО є розробка та апробація нових освітніх технологій, що

спрямовані на підвищення мотивації студентів до навчання через активні методи роботи.

Управління освітнім проєктом (у вузькому значенні) – це діяльність викладача (або команди викладачів), що забезпечує планування, організацію, реалізацію та контроль, а також взаємодію всіх учасників навчально-виховного процесу для досягнення педагогічних цілей через перетворення інноваційних ідей у практичні освітні рішення в межах визначених ресурсних обмежень ЗВО. *Управління освітнім проєктом (у широкому значенні)* – це інтегрована система педагогічних, організаційних, соціально-психологічних та менеджерських підходів, яка спрямована на створення інноваційного освітнього середовища, де через багаторівневу взаємодію всіх учасників (викладачів, студентів, адміністрації, баз практики, зовнішніх стейкхолдерів) забезпечується комплексний розвиток професійних компетентностей на основі реалізації дидактичних моделей орієнтованих на формування індивідуальних освітніх траєкторій та досягнення якісно нових результатів у сфері вищої освіти з використанням сучасних технологій, методів і засобів навчання.

У ході дослідження було виділено *загальні принципи управління освітнім проєктом*, які ґрунтуються на засадах педагогіки вищої школи та менеджменту освіти, зокрема: цілеспрямованість, системність, постійний контроль, орієнтація на клієнта (студентоцентризований підхід), ресурсне забезпечення, командна відповідальність, інноваційність, структурована взаємодія та комунікація, а також актуальність результатів. *Виділено специфічні принципи управління якістю освітнього проєкту у ЗВО*, зокрема: адекватність освітнім стандартам, безпечність освітнього середовища, інтеграція концепції якості в усі процеси ЗВО, академічна доброчесність, безперервне вдосконалення, практична спрямованість, відкритість та прозорість результатів, а також вирішення конфліктів і усунення ризиків.

Визначено й обґрунтовано загальні *ознаки освітнього проєкту* (цільова спрямованість, тривалість у часі, унікальність змісту, ресурсні обмеження, командна взаємодія, практична орієнтованість, інноваційність та управління якістю) і специфічні ознаки (педагогічна результативність, рефлексивно-оцінювальна природа, багаторівнева взаємодія учасників, формування індивідуальних освітніх траєкторій, моніторинг результатів, багатокритеріальне оцінювання якості та систематичний зворотний зв'язок). Обґрунтовано *п'ять фаз управління освітніми проєктами у ЗВО*: ініціації та розробки концепції; педагогічного дизайну й планування; реалізації; моніторингу виконання; завершення та інституціоналізації, послідовне впровадження яких за принципом циклу PDCA забезпечує системну якість освітньо-наукової діяльності.

Проведено аналіз досвіду провідних університетів світу у впровадженні проєктно-орієнтованого навчання. Виявлено, що Гарвардський університет інтегрує проєктне навчання з рамкою PMI Talent Triangle, Стенфордський університет реалізує програму, яка поєднує онлайн-формат з практичними проєктними завданнями, а університети Нідерландів, Сінгапуру й Австралії

активно впроваджують гібридні методології (Agile у поєднанні з традиційним підходом) та системи штучного інтелекту для прогнозування ризиків. Спільною тенденцією визначено орієнтацію на студентоцентрований підхід, цифрову трансформацію управлінських процесів і формування культури неперервного вдосконалення якості. Охарактеризовано три типи проєктних офісів (РМО) – підтримуючий, контролюючий і директивний – та систему оцінювання освітніх проєктів за кількісними (KPI) і якісними критеріями.

Аналіз засвідчив відсутність єдиної універсальної моделі управління якістю освітніми проєктами, придатної до механічного перенесення в будь-яке національне середовище. Установлено, що провідні моделі забезпечення якості (TQM, ISO 9001, EFQM, IQMS, Kaizen) запозичені з корпоративного менеджменту й лише частково враховують педагогічну природу освітніх процесів, що зумовлює потребу в їх адаптації до специфіки вищої школи. З'ясовано, що трирівнева система ESG – внутрішнє забезпечення якості, зовнішнє забезпечення та діяльність спеціалізованих агентств – утворює нормативну рамку гармонізації освітніх стандартів у просторі вищої освіти ЄС.

Здійснено порівняльний аналіз підходів до підготовки викладачів до управління якістю освітніх проєктів у ЗВО Австрії, Великої Британії, Франції, Німеччини, Італії, Кіпру та США; установлено, що найбільш ефективними є системи, які поєднують тривале педагогічне стажування, модульно-компетентнісний підхід до програм фахової підготовки, систематичне зовнішнє оцінювання якості за участю роботодавців і стейкхолдерів, розвинену культуру академічної мобільності (Erasmus+, Fulbright), а також спеціалізовані програми з управління якістю освітніх проєктів (ISO 21001 Training, Professional Certificate in Quality Management in Education, Specialist Certification in Quality Management in Education Projects). Досліджено роль академічної мобільності, зокрема в дистанційному та гібридному форматах, яка в умовах воєнного стану стає незамінним механізмом збереження міжнародних наукових зв'язків та розвитку крос-культурних компетентностей учасників освітнього процесу.

Аналіз досвіду розвинутих європейських країн щодо управління освітніми проєктами показав кілька провідних напрямків розвитку: а) впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у весь цикл освітнього процесу; б) глибока співпраця між ЗВО та професійно-технічними закладами освіти, школами; в) модульні та гнучкі навчальні програми, спецкурси дозволяють студентам формувати індивідуальні освітні траєкторії, реалізовувати наукові ідеї; г) інклюзивне та безпечне освітнє середовище; д) програми академічної мобільності стають частиною управління освітніми проєктами; е) розвинута матеріально-технічна база, лабораторії, гуртки науково-технічної творчості; є) гнучкі можливості фінансування освітніх програм та проєктів як з боку державних інституцій так і комерційних компаній; ж) тісна співпраця зі стейкхолдерами та базами практики; з) жорсткі освітні стандарти, що регулюють якість професійної підготовки випускників

(Європейська асоціація забезпечення якості вищої освіти (ENQA) представляє інтереси агентств забезпечення якості на міжнародному рівні, підтримує їх на національному рівні та надає комплексні послуги).

Визначено напрями адаптації зарубіжного досвіду до умов вітчизняної педагогічної освіти: упровадження децентралізованих моделей управління якістю освітніх проєктів із наданням ЗВО ширшої автономії; інтеграцію сучасних ІКТ (штучний інтелект, платформи дистанційного навчання, VR/AR-технології) у повний цикл реалізації освітніх проєктів; активне залучення стейкхолдерів до планування, реалізації та оцінювання якості освітніх проєктів; розширення програм академічної мобільності; упровадження стандартів ДСТУ ISO 9001:2015, ДСТУ ISO 21001:2019, ДСТУ ISO 29993:2017 та принципів ESG ENQA. Сформульовано авторські організаційно-методичні рекомендації щодо вдосконалення системи управління якістю освітніх проєктів у ЗВО.

У третьому розділі – *«Концептуальні засади професійної підготовки майбутніх викладачів у ЗВО»* – обґрунтовано методологічні підходи до підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами у ЗВО, розкрито еволюцію управління проєктами як наукової дисципліни, схарактеризовано сучасні методи та інформаційні технології підвищення якості діяльності викладачів ЗВО в умовах воєнного стану, обґрунтовано концептуальні засади професійної підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами, обґрунтовано педагогічні умови підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами у ЗВО.

Концепція впровадження системи професійної підготовки майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами у ЗВО ґрунтується на ідеї інтегративної конвергенції, що передбачає узгодження універсальних міжнародних стандартів якості з інституційними, культурними та соціальними особливостями українського освітнього середовища; концепція реалізується через структурно-функціональну модель системи, яка поєднує методологічний, теоретичний і технологічний рівні, забезпечує формування мотиваційно-ціннісної спрямованості на якість, системне засвоєння знань із проєктного менеджменту та стандартів, розвиток операційних умінь планування, реалізації й моніторингу освітніх проєктів, а також рефлексивної здатності до самоаналізу й безперервного вдосконалення управлінської діяльності майбутніх викладачів.

Обґрунтовано методологічні засади дослідження на основі інтеграції шести *підходів*: системний (розгляд підготовки як цілісної системи з чотирма блоками), компетентнісний (формування семи управлінських компетентностей), релятивістський (аналіз систем якості як контекстуально обумовлених), діяльнісний (формування готовності через проєктну діяльність), особистісно-орієнтований (пріоритет розвитку особистості та рефлексії) та порівняльно-педагогічний (компаративний аналіз вітчизняного й зарубіжного досвіду).

Управління якістю освітніми проєктами розглядається як системна діяльність із планування, реалізації, моніторингу й безперервного вдосконалення проєктів на засадах міжнародних стандартів ДСТУ ISO 21001:2019, циклу PDCA та системи KPI з урахуванням культурних, соціальних та інституційних чинників освітнього середовища.

Освітнє/педагогічне проєктування охарактеризовано як повноцінний науково-дослідницький акт, що інтегрує соціально-педагогічні закономірності, дослідницькі процедури й умови оптимізації творчого продукту та є необхідною передумовою ефективної організації освітнього процесу професійної підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами; освітнє проєктування за видами, рівнями та призначенням освітніх програм розглядається як різновид формування та розвитку готовності викладачів до освітнього й управлінського проєктування.

Установлено, що становлення методології управління проєктами відбулося від розробки методів координації великих інженерних проєктів завдяки упровадженню мережових методів планування (PERT/CPM), матричних організаційних структур і систем управління ризиками до формування міждисциплінарного характеру проєктного менеджменту та його імплементації в освітній простір. Сучасний етап характеризується інтеграцією принципів Quality 4.0, agile-методологій і цифрових технологій у систему управління освітніми проєктами, що набуло рис міждисциплінарної галузі, яка синтезує засади менеджменту, педагогіки, соціології та інформатики.

У сучасних умовах воєнного стану в Україні забезпечення якості діяльності викладачів закладів вищої освіти вимагає активного впровадження сучасних методів та інформаційно-комунікаційних технологій, що дозволяють підтримувати безперервність освітнього процесу та адаптуватися до складних викликів. Виявлено, що викладачі ЗВО активно застосовують системи управління навчанням (LMS), хмарні технології, платформи Zoom, Moodle, Microsoft Teams, Google Classroom, а також інноваційні інструменти на основі штучного інтелекту, технологій віртуальної та доповненої реальності (VR/AR). Обґрунтовано, що ІКТ та засоби дистанційного навчання забезпечують гнучкість, індивідуалізацію навчання, імерсивний досвід, автоматизацію рутинних процесів та збереження академічної доброчесності.

Обґрунтовано *роль освітніх проєктів* як дидактичного генератора інновацій, що перетворює науково-теоретичні ідеї на практичні управлінські рішення: сприяє модернізації освітніх програм, впровадженню сучасних дидактичних методик і технологій, а також забезпечує успішну інтеграцію науково-дослідницької діяльності студентів і викладачів у цілісний освітній процес. Встановлено, що проєктна діяльність формує у здобувачів освіти пізнавальні навички, здатність до самостійного конструювання знань, комунікативні уміння та дослідницьку компетентність.

Визначено, що у вузькому розумінні педагогічні умови професійної підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами у ЗВО – це структурована сукупність цільових педагогічних впливів та

організаційно-дидактичних рішень, спрямованих на розвиток специфічних професійних компетенцій майбутніх викладачів через імерсивне занурення у проєктну діяльність. *У широкому розумінні педагогічні умови професійної підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами у ЗВО* – це багатовимірний освітньо-розвивальний комплекс взаємопов’язаних елементів професійної підготовки майбутніх викладачів – від концептуально-методологічних засад до практико-орієнтованих механізмів, що забезпечують трансформацію теоретичних знань у готовність до ефективного керівництва освітніми ідеями з позицій якісного підходу, який створює сприятливе середовище для формування у студентів інтегрованих фахових компетенцій проєктного менеджменту в освітній сфері.

Виділено та науково-обґрунтовано педагогічні умови *професійної підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами у ЗВО*: а) формування мотивації та професійної зацікавленості студентів у якісному виконанні освітніх проєктів; б) забезпечення міждисциплінарної інтеграції педагогічних знань, умінь, навичок, професійних якостей за допомогою інтерактивних методів навчання; в) впровадження та широке використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі; г) забезпечення творчого підходу та можливості для професійного саморозвитку майбутніх викладачів в рамках групової науково-дослідницької роботи.

За результатами контент аналізу вітчизняних ЗВО окреслено *виклики впровадження проєктного управління у ЗВО*: ресурсні обмеження, організаційний опір змінам, недостатню підготовку персоналу, складність інтеграції з акредитаційними вимогами та культурну специфіку, що унеможливорює механічне перенесення зарубіжних моделей. Обґрунтовано необхідність поетапного підходу до впровадження проєктного менеджменту в українських ЗВО за триетапною моделлю: пілотний рівень, рівень факультету (інституту), масштабування на весь університет.

У **четвертому розділі – «Розробка та обґрунтування системи підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніх проєктів у ЗВО»** – теоретично обґрунтовано роль проєктного навчання у професійній підготовці майбутніх викладачів, розроблено систему професійної підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами у ЗВО та спроектовано модель цієї системи.

Установлено, що *проєктне навчання реалізує три взаємопов’язані функції*: інтегративну (об’єднання теоретичних знань із практичними вміннями в цілісній картині педагогічної діяльності), дослідницьку (формування аналітичного та креативного мислення) і рефлексивну (розвиток самодисципліни, самоаналізу та здатності до безперервного професійного вдосконалення). Доведено, що проєктний підхід активізує внутрішню мотивацію, сприяє розвитку метакогнітивних здібностей, емоційного інтелекту, навичок колаборації та соціальної відповідальності, формуючи проєктну культуру майбутнього викладача. Проаналізовано вітчизняні та

міжнародні освітні проєкти («Teach For Ukraine», «Нова українська школа», «EdCamp Ukraine», «Erasmus+ Teacher Academies», «European Schoolnet Academy»), що підтвердило універсальність принципів проєктного навчання.

На основі аналізу навчальних планів магістерських програм ЗВО систематизовано склад професійних компетентностей майбутніх викладачів за чотирма складовими: знання, уміння, навички та фахові якості.

Розроблено й охарактеризовано *чотирикомпонентну структуру готовності* майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами. *Мотиваційно-ціннісний* компонент охоплює стійку внутрішню мотивацію до вдосконалення фахових компетентностей, усвідомлення суспільної значущості якісної освіти та ціннісне ставлення до саморозвитку; *когнітивний* – системне засвоєння теоретичних знань з педагогіки, психології, проєктного менеджменту, стандартів якості та нормативно-правової бази; *операційний* – практичні уміння й навички планування, організації, контролю та коригування освітніх проєктів, застосування технологій Agile, Scrum, Lean; *рефлексивний* – критичне мислення, здатність до самоаналізу й об'єктивного оцінювання ефективності реалізованих проєктів.

Розроблено *структурно-функціональну модель системи підготовки майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами у ЗВО*. Модель є багатокомпонентною та цілісною і містить п'ять взаємопов'язаних компонентів: цільовий (мета – формування готовності майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами у ЗВО; завдання – розвиток знань, формування навичок забезпечення якості освіти та розвиток лідерських якостей; базові й спеціальні принципи; системний, компетентнісний, релятивістський, діяльнісний, особистісно-орієнтований та порівняльно-педагогічний підходи); змістовий (мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційний та рефлексивний компоненти готовності; теоретична, практична та методична підготовка); процесуальний (форми – лекції, семінари, практичні та лабораторні заняття; методології – Waterfall, Agile, Hybrid; методи – проєктні роботи, інтерактивні методи, проблемне навчання, моделювання; педагогічні умови реалізації); технологічний (практико-орієнтовані, контекстні та проєктні технології навчання; цифрові й ІКТ-платформи та традиційні засоби навчання); діагностично-результативний (критерії оцінювання за мотиваційно-ціннісним, когнітивним, операційним та рефлексивним показниками; рівні готовності – високий, середній, низький; діагностичний інструментарій); результат – сформована готовність майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами у ЗВО. Модель функціонує як відкрита система з механізмами зворотного зв'язку та слугує методологічною основою для подальшої експериментальної перевірки.

Виділено компоненти структурно-функціональної моделі системи підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами у ЗВО (рис. 1):

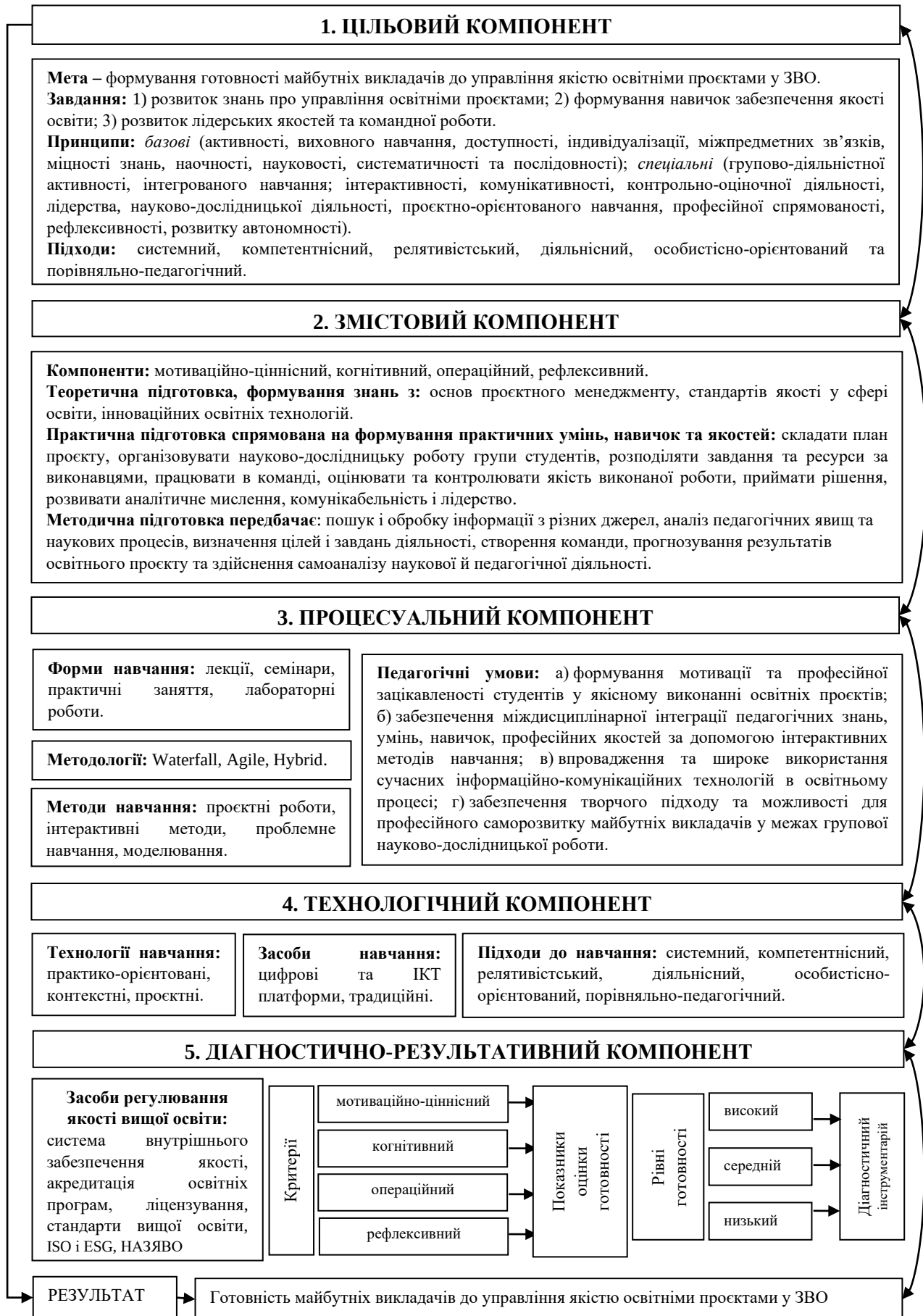

Рис. 1 Структурно-функціональна модель системи підготовки майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами у ЗВО

1. *Цільовий компонент* – визначає загальну педагогічну спрямованість моделі. Мета полягає у формуванні готовності майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами у ЗВО. Завдання, що конкретизують мету, охоплюють: 1) розвиток знань про управління освітніми проєктами; 2) формування навичок забезпечення якості освіти; 3) розвиток лідерських якостей та командної роботи. Реалізація компонента ґрунтується на системі принципів, поділених на базові (активності, виховного навчання, доступності, індивідуалізації, міжпредметних зв'язків, міцності знань, наочності, науковості, систематичності та послідовності) і спеціальні (групово-діяльнісної активності, інтегрованого навчання, інтерактивності, комунікативності, контрольно-оцінкової діяльності, лідерства, науково-дослідницької діяльності, проєктно-орієнтованого навчання, професійної спрямованості, рефлексивності, розвитку автономності). Виділено підходи: системний, компетентнісний, релятивістський, діяльнісний, особистісно-орієнтований та порівняльно-педагогічний.

2. *Змістовий компонент* – відображає структуру навчального матеріалу, необхідного для досягнення поставленої мети та реалізації завдань. Виділено компоненти готовності: мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційний та рефлексивний. Теоретична підготовка передбачає формування знань з основ проєктного менеджменту, стандартів якості у сфері освіти та інноваційних освітніх технологій. Практична підготовка спрямована на формування практичних умінь, навичок та якостей: складати план проєкту, організовувати науково-дослідницьку роботу групи студентів, розподіляти завдання та ресурси за виконавцями, працювати в команді, оцінювати та контролювати якість виконаної роботи, приймати рішення, розвивати аналітичне мислення, комунікабельність і лідерство. Методична підготовка передбачає пошук і обробку інформації з різних джерел, аналіз педагогічних явищ та наукових процесів, визначення цілей і завдань діяльності, створення команди, прогнозування результатів освітнього проєкту та здійснення самоаналізу наукової й педагогічної діяльності.

3. *Процесуальний компонент* – описує внутрішню організацію освітнього процесу у закладі вищої освіти. Охоплює: форми навчання (лекції, семінари, практичні заняття, лабораторні роботи), методології навчання (Waterfall, Agile, Hybrid) та методи навчання (проєктні роботи, інтерактивні методи, проблемне навчання, моделювання). Визначено й обґрунтовано педагогічні умови формування готовності майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами: а) формування мотивації та професійної зацікавленості студентів у якісному виконанні освітніх проєктів; б) забезпечення міждисциплінарної інтеграції педагогічних знань, умінь, навичок, професійних якостей за допомогою інтерактивних методів навчання; в) впровадження та широке використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі; г) забезпечення творчого

підходу та можливості для професійного саморозвитку майбутніх викладачів у межах групової науково-дослідницької роботи.

4. *Технологічний компонент* – відображає інноваційні педагогічні підходи до реалізації навчального процесу. До його складу входять: технології навчання (практико-орієнтовані, контекстні, проєктні); засоби навчання (цифрові та ІКТ платформи, традиційні); підходи до навчання (системний, компетентнісний, релятивістський, діяльнісний, особистісно-орієнтований, порівняльно-педагогічний).

5. *Діагностично-результативний компонент* – забезпечує якісну та кількісну оцінку ефективності структурно-функціональної моделі, що дає змогу приймати виважені управлінські рішення. Містить засоби регулювання якості освіти, критерії та показники оцінки готовності (мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційний, рефлексивний), рівні готовності та діагностичний інструментарій. Критерії та показники дозволяють об'єктивно виміряти результати навчання, що відповідає вимогам до системи забезпечення якості освіти у закладі вищої освіти. Готовність до управління якістю освітніми проєктами оцінюється за трьома рівнями: високим, середнім та низьким. Встановлено, що засоби технічного регулювання якості підготовки майбутніх викладачів у ЗВО становлять цілісну систему нормативних, стандартизуючих та інструментальних механізмів, яка охоплює державні стандарти вищої освіти, процедури ліцензування й акредитації освітніх програм, внутрішні системи забезпечення якості та зовнішні інструменти оцінювання (зокрема діяльність НАЗЯВО), використання цифрових платформ та ІКТ (Canvas, Moodle, штучний інтелект, VR/AR-технології), застосування параметричних метрик і критеріїв оцінювання відповідно до міжнародних стандартів ДСТУ ISO 9001:2015, ДСТУ ISO 21001:2019, ДСТУ ISO 29993:2017, а також інтеграцію міжнародних механізмів гармонізації (Болонський процес, Європейська рамка кваліфікацій ESG ENQA, академічна мобільність), що забезпечує відповідність освітнього процесу державним і міжнародним вимогам та сприяє формуванню готовності майбутніх викладачів до управління якістю освітніх проєктів.

У п'ятому розділі – *«Експериментальна перевірка ефективності системи підготовки майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами у ЗВО»* – розкрито організацію та методи експериментального педагогічного дослідження, представлено результати перевірки ефективності системи підготовки майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами, обґрунтовано навчально-методичні рекомендації щодо вдосконалення професійної підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами.

Педагогічне дослідження складалося з чотирьох етапів. На *підготовчому етапі* було визначено науковий апарат експерименту та розроблено експериментальну програму дослідження. *Організаційний етап* (констатувальний експеримент) охоплював підготовку матеріально-технічної

та методичної бази, а також проведення опитувань викладачів і студентів з метою виявлення рівня сформованості готовності майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами. *Практичний етап (формувальний експеримент)* передбачав впровадження авторської системи через проєктно-орієнтовані методи навчання, спеціалізовані курси та цифрові інструменти, що реалізувалося у три складові: теоретико-підготовчу, активізацію навчально-пізнавальної діяльності та механізм практичної реалізації. *Узагальнюючий етап (контрольний експеримент)* дозволив оцінити результативність організаційно-педагогічних умов і структурно-функціональної моделі, підтверджену статистичними розрахунками та сформулювати висновки.

Експериментальне педагогічне дослідження проведено впродовж 2024–2025 навчального року на базі п'яти закладів вищої освіти України. Дослідженням було охоплено 298 студентів, розподілених на експериментальну та контрольну групи по 149 осіб у кожній. Чіткі критерії відбору, дотримання етичних принципів та статистична однорідність груп ($p > 0,05$) забезпечили репрезентативність вибірки, валідність і надійність результатів. Готовність майбутніх викладачів оцінювалася за чотирма критеріями – мотиваційно-ціннісним, когнітивним, операційним та рефлексивним – за трирівневою шкалою: високий рівень (4,0–5,0 бала), середній (2,5–3,9 бала) та низький (1,0–2,4 бала).

Констатувальний етап (вересень 2024 р.) виявив низький початковий рівень готовності до управління якістю освітніми проєктами за всіма чотирма критеріями (середні бали 2,18–2,52, лише 8–14% студентів на високому рівні), що засвідчило фрагментарність традиційних програм підготовки та потребу в інноваційних підходах. На формувальному етапі в експериментальній групі реалізовувалася розроблена система підготовки майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами через проєктно-орієнтовані методи (agile-технології, симуляції, кейс-стаді, ІКТ-платформи та віртуальні обміни).

Контрольний етап продемонстрував значне покращення в експериментальній групі: приріст високого рівня готовності склав 21,4–24,8% за критеріями, а середні бали зросли на 1,68–1,77 (порівняно з 0,23–0,29 у контрольній групі). Статистична значущість відмінностей ($t = 12,81–17,26$; $p < 0,001$) та великі розміри ефекту (Cohen's $d = 1,48–2,00$) підтвердили практичну цінність моделі. Кореляційний ($r = 0,70–0,75$) та регресійний ($R^2 = 0,69$) аналізи виявили вплив проєктних методів ($\beta = 0,24–0,32$), зокрема agile-технологій та ІКТ-платформ, на формування компетентностей.

Формувальний етап (жовтень 2024 р. – квітень 2025 р.) передбачав впровадження системи підготовки майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами в ЕГ через інноваційні методи: agile-технології (Scrum для проєктного планування), проєктні симуляції (розробка освітніх ініціатив з використанням Trello та Microsoft Project), кейс-стаді реальних проєктів, ІКТ-платформи (Moodle для моніторингу якості) та віртуальні обміни з зарубіжними ЗВО.

Контрольний етап (травень 2025 р.) виявив значне покращення в ЕГ: приріст високого рівня готовності склав 21–25% за критеріями. Статистична достовірність виявлених відмінностей підтверджена комплексом кількісних методів. Значення t-критерію Стюдента для незалежних вибірок коливалося в діапазоні $t = 12,81–17,26$ ($df = 296$, $p < 0,001$), що суттєво перевищує критичне значення $t_{0,001} = 3,29$. Розмір ефекту за Cohen's d варіювався від 1,48 до 2,00, що відповідає «великому» практичному впливу і свідчить про не лише статистичну, а й змістовну значущість результатів. Перевірка нормальності розподілу за критерієм Шапіро–Вілка підтвердила правомірність застосування параметричних методів (ЕГ: $W = 0,990$, $p = 0,342$; КГ: $W = 0,995$, $p = 0,925$). Кореляційний аналіз встановив сильний зв'язок між проектно-орієнтованими методами та рівнем сформованості компетентності: для agile-технологій $r = 0,75$, для проектних симуляцій $r = 0,70$. Регресійний аналіз ($R^2 = 0,69$) підтвердив визначальний внесок ІКТ-платформ ($\beta = 0,29$) та програм міжнародного обміну ($\beta = 0,32$) у загальний результат.

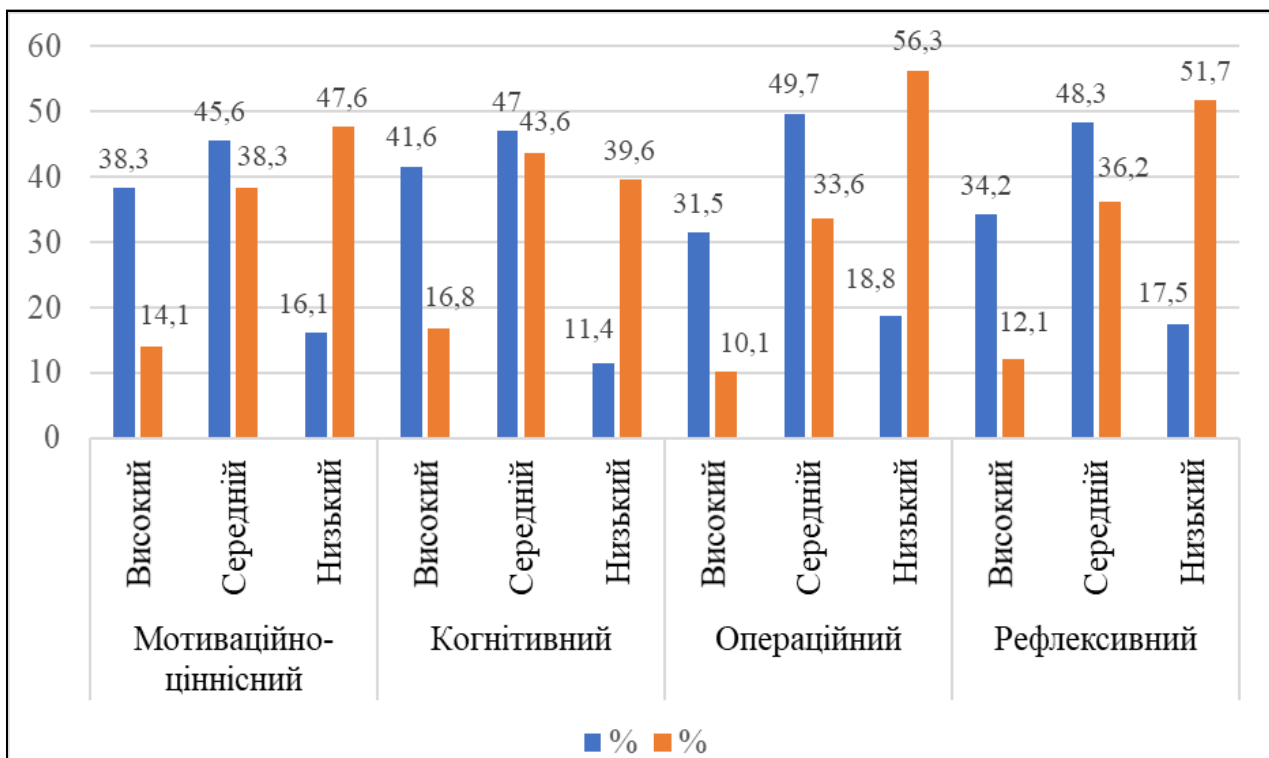

Рис. 2. Діаграма розподілу студентів за рівнями готовності до управління якістю освітніми проектами (підсумковий зріз)

Отримані результати засвідчили, що запропонована система підготовки майбутнього викладача до управління якістю освітніми проектами забезпечує гармонійний розвиток готовності до управління якістю освітніми проектами, сприяючи формуванню мотивації, знань, операційних навичок та рефлексії, й узгоджуються із сучасними педагогічними теоріями, зокрема релятивістським підходом та принципами PDCA.

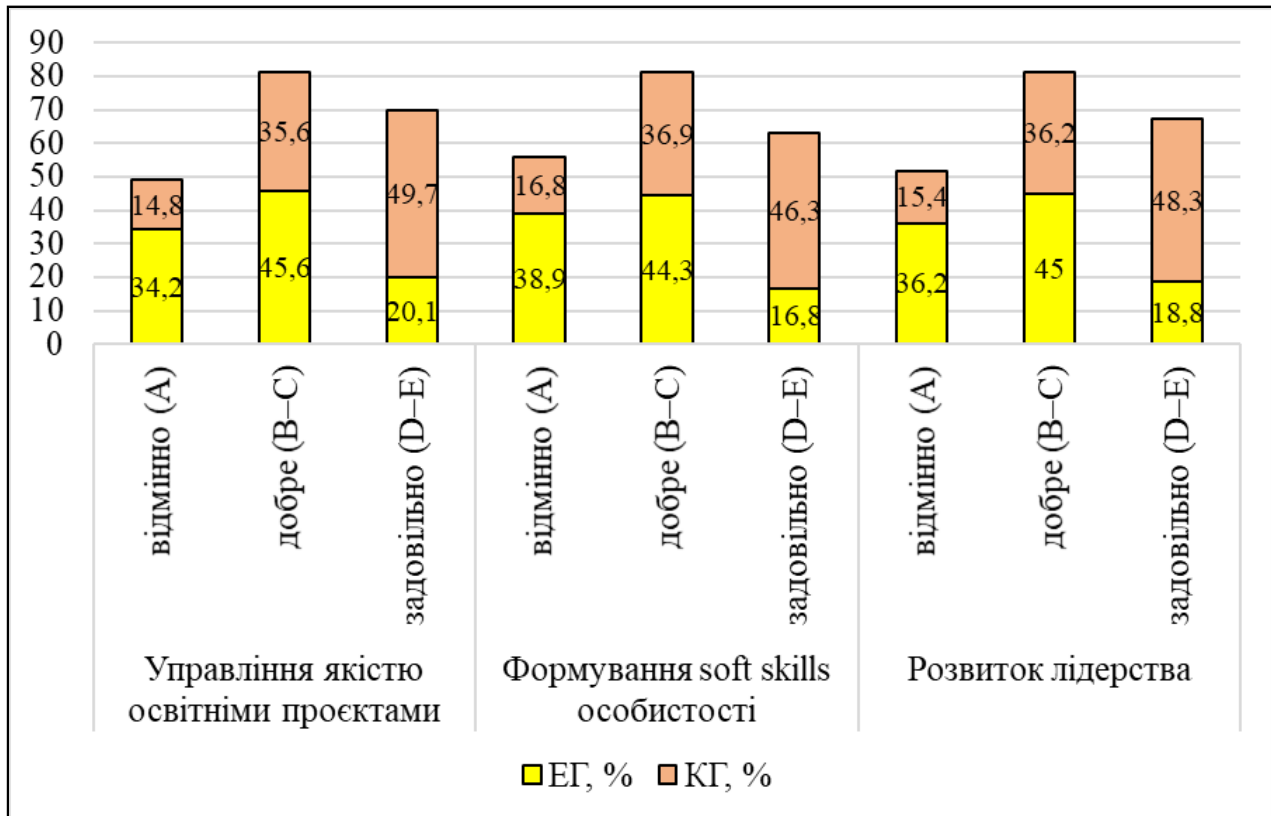

Рис. 3. Розподіл студентів EG та KG за рівнями успішності (контрольний етап) у %

Обґрунтовано *навчально-методичні рекомендації щодо вдосконалення підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проектами у ЗВО*, які включають модульні спеціалізовані курси («Управління освітніми проектами у ЗВО», «Системи забезпечення якості освіти», «Моніторинг та оцінювання якості освітніх проєктів»), цифрові інструменти, міждисциплінарну інтеграцію та систему сертифікації компетентностей.

Рекомендації базуються на інтеграції стандартів якості (ISO 21001, Quality 4.0), релятивістських принципів, сучасних технологій та зарубіжного досвіду з метою формування стійких управлінських компетенцій.

По-перше, рекомендується впровадити модульні курси «Управління якістю освітніми проектами в ЗВО» та «Стандарти якості в проєктному навчанні», які поєднують теоретичні основи з практичними завданнями. Курси мають охоплювати цикл PDCA та включати симуляції реальних проєктів з використанням інструментів Microsoft Project або Trello для розвитку навичок планування та ризик-менеджменту.

По-друге, доцільно активізувати проєктно-орієнтоване навчання через групові завдання, у яких майбутні викладачі розробляють та реалізують освітні ініціативи з оцінкою якості за KPI. Такі завдання рекомендується проводити в партнерстві з зарубіжними університетами через віртуальні обміни для врахування культурних особливостей стандартів якості.

По-третє, необхідно впровадити комплексну систему діагностики готовності студентів, що включає самооцінку та експертне оцінювання на основі адаптованих рубрик. Своєчасно коригувати освітній процес та відстежувати динаміку формування компетенцій за критеріями моделі.

По-четверте, слід посилити інтеграцію цифрових технологій у підготовку через платформи Moodle або Canvas для моделювання проєктів, автоматизованого моніторингу якості та розвитку адаптивності майбутніх викладачів до динамічних умов освітнього середовища.

По-п'яте, рекомендується посилити співпрацю ЗВО з професійними асоціаціями для стандартизації вимог до якості підготовки. Це передбачає регулярні тренінги для викладачів ЗВО з менторства та розвитку складних форм викладання, орієнтованих на формування критичного мислення студентів.

По-шосте, доцільно інтегрувати дослідницькі компоненти в підготовку, де студенти проводять емпіричні дослідження ефективності освітніх проєктів з використанням інструментів аналізу даних. Такий підхід сприятиме розвитку критичного мислення, етичної культури та формуванню навичок постійного вдосконалення.

По-сьоме, рекомендується впровадити програми менторства, у яких досвідчені викладачі супроводжують студентів у реальних проєктах з акцентом на прийняття рішень на основі даних. Авторська пропозиція передбачає створення гібридних менторських мереж, що поєднують онлайн-платформи з очними сесіями для розвитку емоційного інтелекту та стійкості до невизначеності.

По-восьме, необхідно забезпечити міждисциплінарну інтеграцію курсів з управління якістю проєктами з дисциплінами психології, економіки та ІТ. Це дозволить формувати цілісне бачення якості як багатовимірною феномену та посилить адаптивність майбутніх викладачів до глобальних викликів.

По-дев'яте, рекомендується впровадити систему сертифікації студентів за міжнародними стандартами (зокрема PMI) з акцентом на портфоліо проєктів. Авторська пропозиція передбачає створення університетських центрів якості, де студенти проходять стажування з моніторингу проєктів для забезпечення довгострокової професійної готовності.

Запровадження розроблених рекомендацій дозволить системно підвищити якість професійної підготовки майбутніх викладачів, забезпечити їх інструментами ефективного управління якістю освітніми проєктами та сприяти формуванню інноваційного, стійкого та конкурентоспроможного освітнього середовища ЗВО.

ВИСНОВКИ

Дисертаційне дослідження присвячено теоретичному обґрунтуванню та експериментальній перевірці системи підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами у ЗВО. Проведене дослідження дало

підстави для формулювання таких висновків.

1. Розкрито теоретичні засади управління якістю освітніми проєктами у вищій школі та уточнено понятійно-категоріальний апарат дослідження. Аналіз науково-теоретичних засад управління якістю освітніми проєктами засвідчив, що поняття «якість вищої освіти» є полісемантичною, динамічною категорією, зміст якої трансформується відповідно до соціально-економічних, культурних та технологічних викликів епохи. Доведено, що в науковому дискурсі якість вищої освіти розглядається принаймні у трьох взаємодоповнювальних вимірах: нормативно-відповідності (відповідність встановленим стандартам і законодавчим вимогам), результативно-компетентнісному (рівень сформованості знань, умінь, навичок та фахових компетентностей здобувачів) та процесуально-організаційному (якість організації освітнього процесу й управлінських практик ЗВО).

На основі аналізу понятійно-категоріального апарату сформульовано авторські дефініції базових категорій дослідження. «Освітній проєкт» визначено як цілеспрямовану діяльність, що трансформує педагогічні ідеї у конкретні освітні рішення через структуровану взаємодію всіх учасників освітнього процесу задля досягнення якісно нових результатів у формуванні знань, умінь та компетентностей у визначені терміни з урахуванням наявних ресурсів ЗВО. «Управління якістю освітніми проєктами» – розглядається як системна діяльність із планування, реалізації, моніторингу й безперервного вдосконалення проєктів на засадах міжнародних стандартів ДСТУ ISO 9001:2015, ДСТУ ISO 21001:2019, ДСТУ ISO 29993:2017, циклу PDCA та системи КРІ з урахуванням культурних, соціальних та інституційних чинників освітнього середовища. «Готовність майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами» тлумачиться як інтегрована особистісно-професійна якість, що виявляється у стійкій мотивації, системі професійних знань, сформованих операційних умінь і навичок та здатності до рефлексивного самоаналізу й саморегуляції управлінської діяльності.

Установлено, що система забезпечення якості вищої освіти є складним, ієрархічно організованим утворенням, що охоплює структурні компоненти (нормативно-регулятивний, інституційно-організаційний, процесуально-діяльнісний, змістово-методичний, кадровий, ресурсний та результативно-діагностичний) і функціональні компоненти (проєктувально-цільовий, координаційно-управлінський, інформаційно-аналітичний, моніторингово-оцінювальний, комунікаційно-інтеграційний, мотиваційно-стимулюючий та коригувально-розвивальний), реалізація яких за циклічним принципом PDCA забезпечує синергійний ефект.

2. Здійснено компаративний та контент-аналіз міжнародних практик підготовки викладачів до управління якістю освітніми проєктами і розроблено рекомендації щодо удосконалення пріоритетних напрямів їх адаптації у вітчизняній системі вищої освіти. Вивчення зарубіжного досвіду підготовки викладачів до управління якістю освітніх проєктів показало відсутність єдиної

універсальної моделі, придатної для механічного перенесення в будь-яке національне середовище. Компаративний аналіз практик Австрії, Великої Британії, Франції, Німеччини, Нідерландів, Кіпру і США засвідчив, що найбільш ефективними є системи, які поєднують тривале педагогічне стажування, модульно-компетентнісний підхід до розробки програм професійної підготовки, систематичне зовнішнє оцінювання якості за участю стейкхолдерів та розвинену культуру академічної мобільності через програми Erasmus+, Fulbright та інші.

Визначено п'ять пріоритетних напрямів адаптації зарубіжного досвіду до умов вітчизняної педагогічної освіти: впровадження децентралізованих моделей управління проєктом навчанням із розширенням автономії ЗВО; інтеграція сучасних ІКТ (штучний інтелект, платформи дистанційного навчання, VR/AR-технології) у повний цикл освітніх проєктів; активне залучення роботодавців та зовнішніх стейкхолдерів до планування й оцінювання якості; розширення програм міжнародної академічної мобільності – зокрема в дистанційному та гібридному форматах в умовах воєнного стану; впровадження стандартів ДСТУ ISO 9001:2015, ДСТУ ISO 21001:2019, ДСТУ ISO 29993:2017 і принципів ESG ENQA як нормативної основи внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості. Виявлено системні перешкоди цього процесу: руйнування освітньої інфраструктури внаслідок воєнних дій, дефіцит фінансування, кадровий відтік і надмірна централізація управлінських процедур.

3. Обґрунтовано методологічні засади підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами на основі інтеграції комплексу підходів: системного (розгляд підготовки як цілісної системи з чотирма блоками), компетентнісного (формування управлінських компетентностей), релятивістського (аналіз систем якості як контекстуально обумовлених), діяльнісного (формування готовності через проєктну діяльність), особистісно-орієнтованого (пріоритет розвитку особистості та рефлексії) та порівняльно-педагогічного (компаративний аналіз вітчизняного й зарубіжного досвіду).

Розроблено авторську парадигму інтегративної конвергенції якості вищої освіти, згідно з якою ефективне управління якістю освіти передбачає поєднання універсальних міжнародних стандартів із локальними інституційними й культурними особливостями через адаптивну трансформацію, крос-культурний діалог і системне впровадження педагогічних інновацій. Концепція структурована на трьох рівнях: стратегічному (визначення цілей, формування культури якості), тактичному (реалізація конкретних механізмів і процедур) та операційному (моніторинг, оцінювання та коригування). Встановлено, що ефективність систем забезпечення якості вищої освіти корелює з мірою узгодженості між зовнішніми стандартами (ESG ENQA) та внутрішніми управлінськими традиціями освітніх інституцій, що підтверджено порівняльним аналізом практик Фінляндії, Нідерландів, Австрії та України.

Визначено й обґрунтовано організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами у ЗВО, а саме: а) формування мотивації та професійної зацікавленості студентів у якісному виконанні освітніх проєктів; б) забезпечення міждисциплінарної інтеграції педагогічних знань, умінь, навичок, професійних якостей за допомогою інтерактивних методів навчання; в) впровадження та широке використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі; г) забезпечення творчого підходу та можливості для професійного саморозвитку майбутніх викладачів в межах групової науково-дослідницької роботи.

4. Розроблено й обґрунтовано систему підготовки та спроектувано структурно-функціональну модель системи підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніх проєктів ЗВО у визначених організаційно-педагогічних умовах формування готовності майбутніх викладачів до управління якістю освітніх проєктів у ЗВО, яка є багатокомпонентною, цілісною і містить такі взаємопов'язані компоненти: цільовий (мета – формування готовності майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами у ЗВО; завдання – розвиток знань, формування навичок забезпечення якості освіти та розвиток лідерських якостей; базові й спеціальні принципи; системний, компетентнісний, релятивістський, діяльнісний, особистісно-орієнтований та порівняльно-педагогічний підходи); змістовий (мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційний та рефлексивний компоненти готовності; теоретична, практична та методична підготовка); процесуальний (форми – лекції, семінари, практичні та лабораторні заняття; методології – Waterfall, Agile, Hybrid; методи – проєктні роботи, інтерактивні методи, проблемне навчання, моделювання; організаційно-педагогічні умови реалізації); технологічний (практико-орієнтовані, контекстні та проєктні технології навчання; цифрові й ІКТ-платформи та традиційні засоби навчання); діагностично-результативний (засоби регулювання якості освіти, критерії оцінювання за мотиваційно-ціннісним, когнітивним, операційним та рефлексивним показниками; рівні готовності – високий, середній, низький; діагностичний інструментарій); результат – сформована готовність майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами у ЗВО.

5. Визначено методичний та критеріальний апарат оцінювання рівнів сформованості готовності майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами, реалізований через параметральні метрики за класифікаційними ознаками встановлення відповідності вимогам якості освітніх проєктів. Критеріальну основу апарату становлять чотири критерії, що відповідають компонентам готовності: мотиваційно-ціннісний (стійка внутрішня мотивація, усвідомлення значущості якісної освіти, ціннісне ставлення до саморозвитку); когнітивний (знання стандартів ДСТУ ISO 9001:2015, ДСТУ ISO 21001:2019, ДСТУ ISO 29993:2017, положень ESG ENQA (2015 р.), PMBOK, принципів PDCA, методологій agile та інструментів KPI); операційний (практичні вміння планування проєктів, контролю ризиків,

застосування цифрових платформ і командної взаємодії); рефлексивний (здатність до самооцінки, критичного аналізу власної управлінської діяльності та готовність до безперервного вдосконалення). Для кожного критерію визначено систему показників і діагностичний інструментарій (анкети, тестові завдання, експертні рубрики), що забезпечують вимірюваність та зіставність результатів. Рівень сформованості готовності встановлюється за трирівневою шкалою: високий (4,0–5,0 бала) – повна інтеграція компетентностей, ініціативність і креативність; середній (2,5–3,9 бала) – базові знання й навички з потребою підтримки у складних ситуаціях; низький (1,0–2,4 бала) – фрагментарні знання, слабка мотивація та відсутність рефлексії..

6. Експериментально перевірено ефективність системи підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проектами у ЗВО. Результати педагогічного експерименту засвідчили статистично значуще зростання рівнів готовності студентів експериментальної групи порівняно з контрольною. Позитивна динаміка простежувалася у посиленні мотиваційно-ціннісного ставлення до управління якістю освітніх проєктів, збагаченні когнітивної бази сучасними стандартами та методологіями, розвитку операційних умінь проєктного менеджменту та формуванні здатності до рефлексії власної управлінської діяльності.

На підставі результатів експериментального дослідження розроблено систему навчально-методичних рекомендацій для удосконалення професійної підготовки майбутніх викладачів ЗВО до управління якістю освітніми проектами. Рекомендації передбачають впровадження модульних курсів з інтеграцією циклу PDCA та практичних симуляцій проєктів; активізацію проєктно-орієнтованого навчання через групові завдання з оцінкою за KPI та міжнародними партнерствами; створення комплексної системи діагностики готовності на основі рубрик; посилення ролі цифрових платформ (Moodle, Canvas) для моделювання та моніторингу якості; співпрацю з професійними асоціаціями для стандартизації вимог і розвитку менторства; інтеграцію дослідницьких компонентів з аналізом даних; впровадження гібридних програм менторства для формування емоційного інтелекту та стійкості; міждисциплінарну інтеграцію з психологією, економікою та ІТ; а також запровадження системи сертифікації за стандартами РМІ з портфоліо проєктів та створення університетських центрів якості. Реалізація авторських рекомендацій забезпечить системне підвищення якості підготовки, формування стійких управлінських компетенцій та конкурентоспроможності випускників у динамічному освітньому середовищі.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з адаптацією структурно-функціональної моделі системи підготовки майбутнього викладача до управління якістю освітніми проектами у ЗВО до вимог Quality 4.0 та інтеграцією технологій штучного інтелекту в процеси моніторингу якості освітніх проєктів, що сприятиме персоналізації освітніх траєкторій. Доцільним є поширення моделі на систему підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників та її адаптація для ЗВО непедагогічного профілю.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ
Наукові публікації, які відображають основні наукові результати
докторської дисертації

Статті у виданнях, що індексуються в міжнародних базах даних
Web of Science Core Collection та/або Scopus:

1. Chernenko O. The Effectiveness of Integrating Artificial Intelligence into Traditional Educational Management Methods to Enhance the Educational Process Quality. *Journal of Education Culture and Society*. 2024. Volume 15. No. 2. P. 533–547. DOI: <https://doi.org/10.15503/jecs2024.2.533.547> **(Scopus)** **(WoS)**
2. **Chernenko O.**, Filonenko O., Babenko T., Chetaikina V., Butkevych A., Bilohur V. Environmental education as a holistic cultural phenomenon in the professional training of future teachers. *Collection of scientific papers of the International Multidisciplinary Scientific GeoConference Surveying Geology and Mining Ecology Management, SGEM 2024* (27–30 November 2024, Vienna). Vienna : SGEM. 2024. Volume 24, Issue 4.2. P. 477–484. DOI: <https://doi.org/10.5593/sgem2024v/4.2/s19.36> **(Scopus)**
3. Firsova N., Bezkorovaina O., Oleksenko R., **Chernenko O.**, Tsukanova N., Dubinka M., Ihnatiev V., Mykhailov A. Improving the quality of education based on the system of continuing education. *E3S Web of Conferences. XVI International Scientific-Practical Conference «Actual Problems of Improving Farming Productivity and Agroecology»* (IPFA, 14 June 2024, Dnipro). Dnipro : IPFA. 2024. Volume 538. Art. 05002. DOI: <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202453805002> **(Scopus)**
4. Shatrava S., Vylkov S., Sobol Y., Kondratenko V., Drozd A., Azhazha M., Voronkova V., Nikitenko V., **Chernenko O.** Organizational and Legal Cooperative Aspects between Government and Public Institutions as a Key Factor in the Formation of an Efficient and Transparent State Administration System. *Pakistan Journal of Life and Social Sciences*. 2024. Volume 22 (2). P. 7086–7095. DOI: <https://doi.org/10.57239/PJLSS-2024-22.2.00535> **(Scopus)**
5. Verkhovod I., Oleksenko K., **Chernenko O.**, Mazurenko Y. Distance education in the system of factors of adaptability of the social sphere of Ukraine. *Revista de Trabajo Social – Interacción y Perspectiva*. 2025. P. 171–181. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14031670> **(WOS)**

Статті у наукових періодичних виданнях, включених до переліку
наукових професійних видань України:

6. Черненко О. В. Адаптація досвіду зарубіжних країн щодо управління освітніми проєктами. *Актуальні питання гуманітарних наук : збірник наукових статей*. 2024. Том. 2. Вип. 2(78). С. 308–315. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/78-2-47>
7. Черненко О. В. Використання результатів оцінювання для покращення якості освітнього процесу. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2025. № 218. С. 262–269. RL: DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2025-1-218-262-269>

8. Черненко О. В. Державна політика та організація системи управління якістю вищої освіти в Україні. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2024. № 92. С. 220–226. DOI: <https://doi.org/10.32782/1992-5786.2024.92.37>
9. Черненко О. В. Інтерактивні методи навчання як дидактичний підхід до розвитку проєктної культури у майбутніх викладачів. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2024. Вип. 215. С. 277–285. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-215-277-285>
10. Черненко О. В. Інформаційне забезпечення управління якістю освітніми проєктами. *Інноваційна педагогіка*. 2024. № 73. С. 222–227. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/73.42>
11. Черненко О. В. Інформаційні системи та технології управління якістю освітніми проєктами. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. 2024. № 3 (148). С. 132–139. DOI: <https://doi.org/10.24195/2617-6688-2024-3-19>
12. Черненко О. В. Історичні аспекти управління якістю освіти в Україні. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2024. № 213. С. 383–390. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-213-383-390>
13. Черненко О. В. Педагогічна модель розвитку управління якістю освітніми проєктами майбутніх викладачів. *Педагогічна інноватика : сучасність та перспективи*. 2024. № 4. С. 98–104. DOI: <https://doi.org/10.32782/peduzhnu/2024-4-15>
14. Черненко О. В. Педагогічні умови управління освітніми проєктами майбутніх викладачів математичного профілю. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2024. Вип. 214. С. 397–405. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-214-397-405>
15. Черненко О. В. Порівняльний аналіз моделей систем управління якістю вищої освіти. *Український педагогічний журнал*. 2024. № 2. С. 79–89. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2024-2-79-89>
16. Черненко О. В. Принципи та функції педагогічного менеджменту у закладах вищої освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2023. № 89. С. 165–169. DOI: <https://doi.org/10.32782/1992-5786.2023.89.31>
17. Черненко О. В. Системний підхід до освітньої досконалості: дослідження взаємозв'язку компонентів якості. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2024. № 3 (137). С. 127–140. DOI: <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2024.03/127-140>
18. Черненко О. В. Управління групою науково-дослідницькою роботою студентів ЗВО. *Український педагогічний журнал*. 2024. № 3. С. 248–256. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2024-3-248-256>
19. Черненко О. В. Характеристика змістових компонентів моделі розвитку управління якістю освітніх проєктів майбутніх викладачів української мови та літератури. *Інноваційна педагогіка*. 2024. № 75. С. 225–230. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/75.43>

20. Черненко О. В. Якість вищої освіти в Україні: аналіз проблем, накопичений досвід та перспективи розвитку. *Науковий часопис УДУ імені Михайла Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2025. № 104. С. 152–157. DOI: <https://doi.org/https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2025.104.30>
21. Черненко О. В. Науково-практичні засади управління освітніми проектами у вищій школі. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2023. № 7 (131). С. 99–108. DOI: <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2023.07/099-108>

Монографії:

22. Черненко О. В. Адаптація європейського досвіду управління якістю освіти та інноваційною діяльністю. *Інноваційні тенденції в праві та соціально-економічних відносинах: колективна монографія / за наук. ред. О. Кравченко, І. Маліновської*. Кропивницький-Вроцлав : Вид-во ЦІРоЛ, 2025. 661 с. С. 507–534. URL: <https://vmurol.kr.ua/wp-content/uploads/2025/01/МОНОГРАФІЯ.-MONOGRAPH.pdf>.
23. Черненко О. В. Концептуальні засади підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніх проєктів. *Сучасна освіта в Україні: особливості розвитку в умовах воєнного стану та повоєнні перспективи* : колективна монографія [електронне видання] / за заг. ред. Я. В. Галети ; наук. ред. Т. Я. Довгої. Центральноукраїнський державний університет імені В. Винниченка. Дніпро : Середняк Т. К., 2024. 660 с. С. 113–137. DOI: <https://doi.org/10.36550/978-617-8139-92-6>.

Наукові публікації, які додатково відображають наукові результати докторської дисертації

Тези в матеріалах науково-практичних конференцій, симпозіумів:

24. Chernenko O. Concepts of Quality Management of Education: From History to Present. *Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the International Scientific and Practical Conference* (24 November 2023, Seoul). Seoul : UKRLOGOS Group LLC, 2023. P. 179–181. DOI: <https://doi.org/10.36074/logos-24.11.2023.53>.
25. Chernenko O. Organization of pedagogical practice for future teachers based on the project approach. *Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the VI International Scientific and Practical Conference «Scientific practice: modern and classical research methods»* (19 July, 2024, Boston). Boston-Vinnytsia : Primedia eLaunch & UKRLOGOS Group LLC, 2024. Volume VI. P. 230–233. DOI: <https://doi.org/10.36074/logos-19.07.2024.043>.
26. Chernenko O. Pedagogical Conditions for the Formation of Project Competence in Future Teachers in the Process of Professional Training. *Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the V International Scientific and Practical Conference «Ricerche scientifiche e metodi della loro realizzazione: esperienza mondiale e realtà domestiche»* (26 April 2024, Bologna). Bologna-Vinnytsia : Associazione Italiana di Storia Urbana & UKRLOGOS Group LLC, 2024. P. 335–338. DOI:

<https://doi.org/10.36074/logos-26.04.2024.070>.

27. Chernenko O. Quality management of educational projects in higher education institutions as a scientific problem. *Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the VI International Scientific and Practical Conference «Grundlagen der modernen wissenschaftlichen Forschung»* (24 May 2024, Zürich). Zürich-Vinnytsia : BOLESWA Publishers & UKRLOGOS Group LLC, 2024. P. 345–348. URL: <https://archive.logos-science.com/index.php/conference-proceedings/article/view/2010/2045>.
28. **Chernenko O.**, Liashenko R., Oleksenko R., Ostapets Y., Pyurko O., Arabadzhy-Tipenko L. Environmental education as a factor in enhancing the professional training of prospective lecturers. *Proceedings of 12th SWS International Scientific Conference on Social Sciences – (ISCSS 2025, Vienna)*. Vienna : SGEM WORLD SCIENCE (SWS) Scholarly Society, 2025. Vol. 12. Issue 1. P. 627–636. DOI: <https://doi.org/10.35603/sws.iscss.2025/s05.76>.
29. Filonenko O., **Chernenko O.**, Balanutsa O., Okolnychy T., Semenova O. Assessment of the development of ecological competence in future educators during the implementation of educational projects. *Proceedings of 12th SWS International Scientific Conference on Social Sciences (ISCSS 2025, Vienna)*. Vienna : SGEM WORLD SCIENCE (SWS) Scholarly Society, 2025. Vol. 12. Issue 1. DOI: <https://doi.org/10.35603/sws.iscss.2025/s05.67>.
30. Knysh I., Podlevska N., **Chernenko O.**, Lysenko L., Sarkisian T. Features of the Formation of Project Culture of Future Teachers with the Help of Modern Information Technologies. *Proceedings of the 11th SWS International Scientific Conference on Social Sciences – ISCSS 2024* (27–30 November 2024, Vienna). Vienna : SGEM WORLD SCIENCE (SWS) Scholarly Society, 2024. Vol. 11. Issue 1.2. DOI: <https://doi.org/10.35603/sws.iscss.2024/s08/56>.
31. Kozar Y., Kiriachok M., Poplavska S., Koshliak M., **Chernenko O.** Experience of the Past, Formation of the Future: A Dynamic History of Student-Centered Education. *Proceedings of the 11th SWS International Scientific Conference on Social Sciences – ISCSS 2024* (27–30 November 2024, Vienna). Vienna : SGEM WORLD SCIENCE (SWS) Scholarly Society, 2024. Vol. 11. Issue 1.2. DOI: <https://doi.org/10.35603/sws.iscss.2024/s08/54>.
32. Oleksenko R., Voronkova V., Nikitenko V., Tsukanova N., **Chernenko O.** Exploring International Experiences: The Impact of ICT on Education and Digital Rights within the Landscape of Digital Development Challenges and Opportunities. *Proceedings of the 11th SWS International Scientific Conference on Social Sciences – ISCSS 2024* (27–30 November 2024, Vienna). Vienna : SGEM WORLD SCIENCE (SWS) Scholarly Society, 2024. Vol. 11. Issue 1.2. DOI: <https://doi.org/10.35603/sws.iscss.2024/s08/55>.
33. Chernenko O. Smart education technologies in higher education: possibilities and prospects of application in Ukraine. *Collection of Scientific Papers «ΛΟΓΟΣ». VI International Scientific and Practical Conference. Theoretical and empirical scientific research: concept and trends* (02 october 2024 p., Oxford, UK). Oxford, UK, 2024. Volume 4. C. 359–363.

DOI: <https://doi.org/10.36074/logos-02.02.2024.072>

34. Черненко О. В. Експериментальна перевірка ефективності педагогічних умов і структурно-функціональної моделі формування компетентності з управління якістю освітніми проєктами майбутніх викладачів. *Інноваційні практики наукової освіти : матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції* (10–15 грудня 2025 року, Київ) / Упоряд.: М. С. Гальченко, В. М. Шульга. Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. 1054 с. С. 985–993. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/747925/1/3бiрник%20матерiалiв%20конференцiї_ПНО%2010-15%2012%2025.pdf?utm_source=chatgpt.com
35. Черненко О. В. Управління якістю освіти в Україні у контексті євроінтеграційних процесів: юридичний аспект. *Матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми та перспективи сучасної науки та освіти»* (14–15 вересня 2023, Львів). Львів : Львівський науковий форум, 2023. С. 50–54. URL: <http://www.lviv-forum.inf.ua/save/2023/14-15.09/3бiрник.pdf>
36. Черненко О. В. Дидактичні засади формування і розвитку проєктної культури у викладачів вищих закладів освіти. *Collection of scientific papers «ЛОГОΣ» with Proceedings of the International Scientific and Practical Conference* (27 October 2023, Zurich). Zurich : UKRLOGOS Group LLC, 2023. P. 189–192. DOI: <https://doi.org/10.36074/logos-27.10.2023.57>
37. Черненко О. В. Оцінювання стану готовності майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами у ЗВО. *Collection of scientific papers «ЛОГОΣ». Débats scientifiques et orientations prospectives du développement scientifique : avec des matériaux de la VII conférence scientifique et pratique internationale* (20 september 2024, Paris, France). Paris-Vinnytsia : La Fedeltà & UKRLOGOS Group LLC, 2024. Volume 7. С. 252–256. DOI: <https://doi.org/10.36074/logos-20.09.2024.049>
38. Черненко О. В. Комерціалізація продуктів інтелектуальної власності освітніх та наукових проєктів. *Реальний сектор економіки України в умовах невизначеності : матеріали Всеукраїнського симпозиуму* (04 квітня 2024 року, Київ). Київ : Університет «Україна», 2024. 183 с. С. 98–101. URL: https://uu.edu.ua/upload/Nauka/conferencii/2024/zbirnyk_tez_real_sektor_ekonomiky_2024.pdf?utm_source=chatgpt.com

Інші видання:

39. Chernenko O. Pedagogical Conditions for the Formation of Future Teachers' Competence in Management of Educational Projects. *International scientific journal «Grail of Science»*. 2024. № 39. P. 512–518. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.10.05.2024.076>
40. Черненко О. В. Педагогічні засади управління якістю у системі вищої освіти як наукова проблема. *International scientific journal «Grail of Science»*. 2023. № 33. С. 368–370. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.10.11.2023.59>
41. Черненко О. В. Українська система освіти та виховання молоді за часів

- Козацької доби. *Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ»*. (22 December 2023, Boston, USA). С. 327–329. DOI: <https://doi.org/10.36074/logos-22.12.2023.090>
42. Черненко О. В. Комунікативний менеджмент (лекції та практичні заняття) : навчально-методичний посібник. Кропивницький : Центральноукраїнський інститут розвитку людини Університету «Україна», 2023. 142 с.
 43. Черненко О. В. Концептуальні засади управління якістю освіти за стандартом ISO 9001:2015. *Здоров'я та суспільство в умовах війни : збірник наукових статей*. 2025. У 3 т. Т. 1. № 1(5). С. 359–366. URL: <https://vmurol.kr.ua/wp-content/uploads/2025/06/Збірник-Том-1.pdf>
 44. Черненко О. В. Методи оцінювання якості освіти у вищій школі: український та європейський досвід. *Здоров'я та суспільство в умовах війни : збірник наукових статей*. 2024. Вип. 1(4). С. 188–199. URL: <https://vmurol.kr.ua/wp-content/uploads/2024/05/збірник-2.pdf>
 45. Черненко О. В. Особливості застосування коучінгу як методу менеджменту персоналу організації: практичний аспект. *Здоров'я та суспільство в умовах війни: Збірник наукових статей*. 2025. Т. 3. № 1(5). С. 161–172. URL: <https://vmurol.kr.ua/wp-content/uploads/2025/06/Збірник-Том-3.pdf>
 46. Черненко О. В. Психолого-педагогічні засади формування управлінських та лідерських компетенцій у команди освітньо-наукового проєкту. *Актуальні питання права та соціально-економічних відносин : збірник наукових статей*. 2025. Випуск 1 (7). Том 3. С. 74–83. URL: <https://vmurol.kr.ua/wp-content/uploads/2025/12/Збірник-том-3.pdf>
 47. Черненко О. В. Методи управління якістю вищої освіти. *Актуальні питання права та соціально-економічних відносин : збірник наукових статей*. 2023. С. 392–398. URL: <https://vmurol.kr.ua/wp-content/uploads/2023/12/збірник-виправлено.pdf>
 48. Черненко О. В. Поняття «якості вищої освіти» та підходи до її наукового обґрунтування. *Актуальні питання права та соціально-економічних відносин : збірник наукових статей*. 2024. Випуск 1 (6). С. 633–642. URL: <https://vmurol.kr.ua/wp-content/uploads/2024/12/Збірник-ПРАВИЛЬНО.pdf>

АНОТАЦІЯ

Черненко О. В. Підготовка майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами у закладах вищої освіти. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – Теорія і методика професійної освіти. – Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка. Кропивницький, 2026.

У дисертації науково обґрунтовано, розроблено й експериментально перевірено ефективність системи підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами у ЗВО.

Актуальність дослідження зумовлена системною трансформацією вищої

освіти України в умовах євроінтеграції, цифровізації та реалій воєнного стану, що актуалізують потребу у викладачеві-менеджері якості. Об'єктом дослідження є професійна підготовка майбутніх викладачів у ЗВО, предметом – теоретичні, методичні та практичні засади підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніх проєктів у ЗВО.

На основі аналізу понятійно-категоріального апарату сформульовано авторські дефініції базових категорій дослідження: «освітній проєкт» – цілеспрямована, структурована, обмежена в часі та ресурсах діяльність, що трансформує педагогічні ідеї у конкретні освітні рішення; «управління якістю освітніми проєктами» – системна діяльність із планування, реалізації, моніторингу й вдосконалення проєктів на засадах стандартів ДСТУ ISO 9001:2015, ДСТУ ISO 21001:2019, ДСТУ ISO 29993:2017, циклу PDCA та KPI; «готовність майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами» – інтегрована особистісно-професійна якість, що виявляється у стійкій мотивації, системі професійних знань, сформованих операційних уміннях та здатності до рефлексивної саморегуляції.

Обґрунтовано евристичний потенціал релятивістського підходу як методологічного інструментарію, що уможливлює аналіз моделей забезпечення якості не як нормативно уніфікованих структур, а як контекстуально обумовлених систем. Встановлено, що система забезпечення якості вищої освіти є складним ієрархічно організованим утворенням із сімома структурними та сімома функціональними компонентами.

Визначено й науково-обґрунтовано організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутнього викладача до управління якістю освітніми проєктами у ЗВО, а саме: а) формування мотивації та професійної зацікавленості студентів у якісному виконанні освітніх проєктів; б) забезпечення міждисциплінарної інтеграції педагогічних знань, умінь, навичок, професійних якостей за допомогою інтерактивних методів навчання; в) впровадження та широке використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі; г) забезпечення творчого підходу та можливості для професійного саморозвитку майбутніх викладачів у межах групової науково-дослідницької роботи.

Спроєктовано та обґрунтовано структурно-функціональну модель системи підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами у ЗВО, яка охоплює взаємопов'язані компоненти: а) цільовий (мета, завдання, принципи, підходи); б) змістовий (теоретична, практична та методична підготовка); в) процесуальний (форми, методології, методи та педагогічні умови навчання); г) технологічний (технології, засоби й підходи до навчання); д) діагностично-результативний (засоби регулювання якості вищої освіти, критерії, показники, рівні та результат). Обґрунтовано чотирикомпонентну структуру готовності майбутнього викладача – мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційний і рефлексивний компоненти – та відповідну трирівневу шкалу її оцінювання (високий,

середній, низький).

Експериментально перевірено ефективність розробленої системи підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проєктами у ЗВО. Результати педагогічного експерименту засвідчили статистично значуще зростання рівнів готовності студентів експериментальної групи порівняно з контрольною. Позитивна динаміка простежувалася у посиленні мотиваційно-ціннісного ставлення до управління якістю освітніх проєктів, збагаченні когнітивної бази сучасними стандартами та методологіями, розвитку операційних умінь проєктного менеджменту та формуванні здатності до рефлексії власної управлінської діяльності.

Обґрунтовано комплекс навчально-методичних рекомендацій із впровадженням модульних спеціалізованих курсів, проєктно-орієнтованого навчання та сертифікації за стандартами РМІ.

Ключові слова: освітній проєкт, якість освіти, управління якістю, управління якістю освітніми проєктами, готовність майбутнього викладача, професійна підготовка викладача, система забезпечення якості вищої освіти, релятивістський підхід, проєктний менеджмент, заклад вищої освіти.

SUMMARY

Chernenko O. V. Preparing the Prospective University Lecturer for the Quality Management of Educational Projects in Higher Education Institutions.

– Qualifying scientific work on the rights of a manuscript.

Dissertation for the degree of Doctor of Pedagogical Sciences in specialty 13.00.04 – Theory and Methodology of Professional Education. – Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University. Kropyvnytskyi, 2026.

The dissertation scientifically substantiates, develops, and experimentally verifies the effectiveness of the system for preparing future teachers to manage the quality of educational projects in higher education institutions (HEIs).

The relevance of the research is conditioned by the systemic transformation of higher education in Ukraine in the context of European integration, digitalization, and the realities of martial law, which actualize the need for a teacher as a quality manager. The object of the research is the professional training of future teachers in HEIs; the subject is the theoretical, methodological, and practical foundations of preparing future teachers for quality management of educational projects in HEIs.

Based on the analysis of the conceptual-categorical apparatus, the author's definitions of the core research categories have been formulated: an “educational project” is a purposeful, structured activity limited in time and resources that transforms pedagogical ideas into concrete educational solutions; “quality management of educational projects” is a systemic activity of planning, implementing, monitoring, and improving projects grounded in the DSTU ISO 9001:2015, DSTU ISO 21001:2019, DSTU ISO 29993:2017 standards, the PDCA cycle, and KPIs; the “readiness of the future teacher for quality management of educational projects” is an integrated personal-professional quality manifested in

stable motivation, a system of professional knowledge, formed operational skills, and the capacity for reflective self-regulation.

The heuristic potential of the relativist approach has been substantiated as a methodological instrument enabling the analysis of quality assurance models not as normatively unified structures, but as contextually conditioned systems. It has been established that the quality assurance system in higher education constitutes a complex hierarchically organized entity comprising seven structural and seven functional components.

The organizational-pedagogical conditions for forming the future teacher's readiness for quality management of educational projects in HEIs have been identified and scientifically substantiated, namely: a) fostering students' motivation and professional interest in the high-quality implementation of educational projects; b) ensuring interdisciplinary integration of pedagogical knowledge, skills, abilities, and professional qualities through interactive teaching methods; c) introducing and extensively applying modern information and communication technologies in the educational process; d) providing opportunities for a creative approach and professional self-development of future teachers within group research work.

A structural-functional model of the system for preparing future teachers for quality management of educational projects in HEIs has been designed and substantiated. The model encompasses the following interrelated components: a) target (goal, objectives, principles, approaches); b) content (theoretical, practical, and methodological preparation); c) procedural (forms, methodologies, methods, and pedagogical conditions of training); d) technological (technologies, tools, and approaches to learning); e) diagnostic-resultative (means for regulating the quality of higher education, criteria, indicators, levels, and outcomes). The four-component structure of the future teacher's readiness – motivational-value, cognitive, operational, and reflective components – together with the corresponding three-level evaluation scale (high, medium, low) has been substantiated.

The effectiveness of the developed system for preparing future teachers for quality management of educational projects in HEIs has been experimentally verified. The results of the pedagogical experiment demonstrated a statistically significant increase in readiness levels among students in the experimental group compared to the control group. Positive dynamics were observed in the strengthening of the motivational-value attitude toward quality management of educational projects, the enrichment of the cognitive base with contemporary standards and methodologies, the development of operational project management skills, and the formation of the capacity to reflect on one's own managerial activity.

A comprehensive set of educational-methodological recommendations has been substantiated, envisaging the implementation of modular specialized courses, project-oriented learning, and certification according to PMI standards.

Keywords: educational project, quality of education, quality management, quality management of educational projects, readiness of the future teacher, professional training of the teacher, quality assurance system in higher education, relativist approach, project management, higher education institution.

Підписано до друку 03.06.2026. Формат 60x84 $\frac{1}{16}$. Зам. № 735.
Папір офсет. Цифровий друк. Ум. др. арк. 1,9. Тираж 100.

ВІДДРУКОВАНО: ФОП Піскова М.А.
м. Кропивницький, вул. Тараса Карпи, 17–11.
СВІДОЦТВО ПРО ДЕРЖАВНУ РЕЄСТРАЦІЮ

№ 24440000000027816 від 18.08.2016.